

Brassói Lapok

XL. évfolyam
266 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi november 19

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82, szerkesztő 68 és 83.

FELFAKADT A NAGY KELEVÉNY

Zug a vihar a Skoda-jelentés körül

A hivatalos és az ellenjelentés tüzeiben megkezdődött a nagy párviadal — Megdőbbentő adatok és vádak két miniszter ellen — Hogyan válaszol a nemzeti-parasztpárt a hivatalos jelentés vádpontjaira — Mi tette szükségessé a Skoda-rendelést és kit terhel a felelősség a szerződés felbontásáért?

Milliók sápokat fizetett Seletzky és kémhálózatot épített ki Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Lengyelországban

Pártvezérek nyilatkoznak Benciu jelentéséről

Bukarest, november 18.

A Skoda-ügy hónapokig tartó s olykor csigalassúsággal haladó parlamenti vizsgálata után döntő s egyben legizgalmasabb szakaszához érkezett. A főelőadó betér-jesztette jelentését, melynek tartalmáról lapunk előző számában kivonatossan már beszámoltunk.

A fővárosi lapok kivétel nélkül vezető helyen foglalkoznak az eseménnyel, sőt vannak sajtóorgánumok, melyek oldal-számukat is felemelték, csak hogy teljes egészében leközlhessék a főelőadó jelen-tését. Másrészt bukaresti magánjelentése-ink arról számolnak be, hogy a belpoli-tikai élet megzavart hangyaboly képét mutatja, a különböző ellenzéki pártklu-bokban egymást érik a tanácskozások, a nemzeti-parasztpárt pedig, melynek par-lamentárait szombat délután rendkívüli ülésre hívták össze, komoly lépésre ké-szül, hogy visszaverje azokat a vádak-at, melyek a Maniu-kormány két miniszte-rének személyén keresztül az egész párt-ra ránehezédnek.

Mi, akik távoli szemlélői voltunk ennek a páratlan, olykor lesújtóan tragikus, máskor meg molierei jelenetekre emlé-keztető, de mindvégig lélekzetelállítóan izgalmas politikai színjátéknak, mely-nek háttérben fegyvergyárak, gigászi jutalékok, apró csirkefogók és milliómos kijárók árnyképei váltakoztak, termé-szetesen nem nyílváníthatunk vélemény-t a jelentés megállapításairól. Mindössze-talán ezt a kérdést tehetünk fel: mikép-pen lehetséges, hogy csak most, a szer-ződés megkötése után 5 évvel sikerül le-leplezni egy olyan panamát, melynek kö-vetkeztében — a jelentés szerint —

másfélmilliárd lej kárt szenvedett az ország.

Ezt a feltűnő késedelmet természetesen nem irhatjuk a parlamenti bizottság számlájára, bár Benciu következtetése-i-hez rövidebb uton is el lehetett volna jutni és nem lett volna szükség azoknak a tanuknak a kihallgatására, akik vallo-másaikkal inkább akadályozták, mint előrevitték a vizsgálatot. Am el kell is-mernünk azt is, hogy nem volt könnyű dolog kibogozni ennek a páratlanul bonyo-lult ügynek a szövevényeit. Katonai ren-delésről volt szó, olyan kereskedelmi mű-

veletről, melynek átvizsgálásához az áru-cikk természetéből következően külön-leges szakértelem kell. Érthető, hogy oly-kor-olykor a vizsgálat mellékvágányra te-relődött, hiszen okiratok tűntek el, bizo-nyítókok semmisültek meg s a tábornok, aki az ügyben koronatanu lett volna, ön-kezeivel vetett véget életének, mielőtt a vizsgálatot elrendelék volna. Néha-néha a politika is benyitott az ülésterem aj-taján, de a főelőadó becsületére legyen mondván, legfőbb célját nem tudta elérni, azt ugyanis, hogy

Benciu Aurelian jelentése 140 gépirá-sos oldalt tesz ki és négy melléklet van hozzácsatolva. Mindenekelőtt megállapít-ja, hogy a bizottságnak három kérdésre kellett válaszolnia: 1. Terhes-e a Skoda-céggel kötött 1930 március 17-iki szer-ződés az államra nézve? 2. És ha igen, kik felelnek érte? 3. Vannak-e olyan sze-mélyek, akik a szerződés érdekében egyé-ni befolyással üzérkedtek?

A jelentés az első kérdésre igennel vá-laszol. Különböző számítások segítségé-vel kimutatja, hogy Románia hátrányo-sabb szerződést kötött Jugoszláviánál, sőt a cég első ajánlatában foglalt árakat is túlfizették. A szerződés, melyet mondhat-ni, titokban, az illetékes szervek megkér-dezése nélkül kötöttek meg,

másfél milliárd lejjel károsítja meg az országot.

A rendelés egyharmadát 1777 millió lej értékben belföldön lehetett és kellett vol-na előállítani. Mindezekért elsősorban a cég bukaresti képviselője felelős, aki üz-leti tevékenysége során megmenegedett eszközökhöz folyamodott.

A Seletzky-pőr és a vizsgálóbizottság működése folyamán összegyűjtött bizo-nyítékokból a következőket lehet megál-lapítani:

1. Skodák képviselőjének romániai te-vékenysége túllépte a becsületes kereske-delem törvényben megszabott határait. 2. Seletzky úgy Romániában, mint Cseh-szlovákiában, Jugoszláviában és Lengyel-országban

valóságos kémhálózatot épített ki,

Maniut a pádlottak padjára ültesse.

Sok rejtélye van a Skoda-ügynek s ezeket a rejtélyeket a főelőadó jelentése csak részben tudta eloszlatni. Ha ugyan-is a nemzeti-parasztpárt „ellenjelentését” elolvassuk, kirívó ellentmondásokra, meg-lepő tárgyi tévedésekre bukkanunk és képtelenek vagyunk megállapítani, kinek van igaza: a főelőadónak, aki számokra hivatkozik és más természetű bizonyíté-kok egész hadseregét sorakoztatja fel, vagy Armand Calinescunak, az ellenja-vaslat megszövegezőjének, aki az ő té-

telét szintén hivatalos dokumentumokkal támasztja alá.

Mindent egybevetve az a benyomásunk, hogy a Skoda-ügy a pénteki bizottsági ülésel még nem ért véget. Két hatalmas politikai párt méri most össze erejét a parlamentben és azon kívül s a szenzáci-ónak ígérkező bajnoki viadalra ismét az ország fizet rá, ahogy ráfizetett a Skoda-szerződésre is, hogy ujjabb, de súlyosabb következményekkel járó színjátékot kap-jon cserébe.

Seletzky kémhálózata

melynek segítségével tudomást szerzett a hadfelszerelésre vonatkozó legfonto-sabb katonai titkokról is.

3. Eszközeiben nem válogatva céljai el-érése érdekében megvásárolta bizonyos személyek jóindulatát. Eképpen mindig idejében tudomást szerzett a hadsereg szükségleteiről. 4. Eljárásának bevallott célja az lett volna, hogy ezeknek az ér-tesüléseknek a birtokában lehetetlenné tegyen mindennemű konkurenciát. 5. Tevékenységével elérte, hogy a hadügy-minisztériumban olyan légkör keletke-zett, mely erkölcsileg kellemetlen lehetett a becsületükben kipróbált tiszteknek.

MILLIÓS SÁPOK...

A Baleanu ezredes által megfajtott kulcs-levelekből kitűnik, hogy a cég üz-leti könyveiben „palaelibus” névvel meg-jelölt tétel a vesztegetésre kiutalt össze-

geket tartalmazta. 1929 szeptemberében 807 ezer lejt utaltak ki, ugyancsak ebben a hónapban még 100 ezer lejt. Október 14-én 150 ezer lejt, Október 7-én 1 millió 554 ezer lejt, majd a többi összegek így következnek: 550 ezer, 50 ezer, 85 ezer, 195 ezer, 1 millió 265 ezer, 1930 március 17-én 750 ezer lejt folyósítanak, március 19-én 300 ezer lejt, április 2-án 1 millió lejt, később 300 ezer és 100 ezer lejt, április 8-án 1 millió lejt és április 16-án 12 millió lejt.

Seletzky ezekről a tételekről nem tudott kellő felvilágosítással szolgálni. Először azt állította, hogy a pénzt ingat-lanvásárlásra fordította, később más magyarázattal állt elő.

A jelentés tagadja, hogy a Skoda és a Schneider-Creuzot cég kartellben lett volna. Az állítás igazolására hivatkozik a vállalat központjának sifrizott táv-iratára.

Popovici szerepe

A jelentés ezután felsorolja a román állam képviselőinek hanyagságát, hogy nem kérték be az összes fegyvergyárak ajánlatát az árak iránti tájékozódás vé-gétt. Az összehasonlító táblázatok eltűné-dse, melyek állítólag megvoltak a szerző-dés megkötésekor, igazolatlan és megma-gyarázhatatlan.

A chiffré, amellyel ki lehetne deríte-ni: kik voltak a „palaelibus” tétel élvezői, eltűnt és ezért a jelentés Popovici Mihály akkori igazságügyminisztert tes-zi felelőssé. Popovici szerepét a házku-tatással kapcsolatban így foglalja össze: 1. A pénzügyi hatóságok a házkutatás

során nemzetvédelmi okmányokra buk-kannak. Értesítik a rendőrséget.

2. Skodák irodájába megérkeznek a pénzügyminisztérium, a rendőrség, a sziguranca és a katonai ügyészség kép-viselői.

3. Valamennyien azon a véleményen vannak, hogy a házkutatást tovább kell folytatni és át kell nézni az irattárat. Örszemeket állítanak fel.

4. Popovici Mihály telefonhoz hívja Pomponiu főügyészt. Azt állítja, hogy a miniszterelnök megbízásából érdeklődik.

5. A vizsgálatot félbeszakítják. Előbb lepecsételik a pénccslekre nyitott

Tessék kívágni s eltenni!

9. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 db novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 novemberi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 59), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

— A tanuvalomásból — hangzik a jelentés — az tűnik ki, hogy a házkutatást Popovici Mihály közbelépésére hagyták abba. Popovici elismeri, hogy este 7 és 8 óra között Seletzky felkereste és panaszt emelt nála a házkutatás miatt. A telefonbeszélgetést nem lehet rekonstruálni. A bizonyítékok azonban arra engednek következtetni, hogy a volt igazságügyminiszter a miniszterelnök nevének felemlítésével és állítólagos diplomáciai konfliktusra való hivatkozással akarta és elérte a vizsgálat felbeszakítását. Közbelépéséért egyedül Popovici Mihály személyileg felelős és ezért javasoljuk, hogy a miniszteri felelősségről szóló törvény 3-ik szakasza alapján az ügyet a parlament utálja a Semmitőszék és egyben a vagyonellenőrző bizottság elé.

Boila 70 millió kölcsöne

Boila Romulusz bünyöségét a következő körülményekből véli be igazolni. Marin Vasile „Maniu Gyula egykori kabinéfnöke a vizsgálóbizottság előtt azt állította, hogy a miniszterelnökségen Boila többször megjelent Seletzky társaságában. Maldarescu, Leucutia és Demetrescu tanuk ezzel szemben odanyilatkoztak, hogy Boila Seletzkyval csak a Skoda-szerződés megkötése után ismerkedett meg. Az előadó Marin vallo-mását veszi döntőnek.

Ezután rátér Boila anyagi helyzetére. Megállapítja, hogy Boila vagyoniilag igen rosszul állott, mielőtt a nemzeti-parasztpárt 1928-ban uralomra jött volna. Összegezve felsorolja azokat a tételeket, melyekkel különböző pénzintézeteknél és vállalatoknál volt eladósodva. 1929-ben és 1930-ban az aranyos-völgyi aranybányákra külföldi titokzatos pénzcsoporthoz összesen 70 millió lej kölcsönt vesz fel.

Felmerül a kérdés: nem-e Seletzky állott a rejtélyes külföldi hitelezők mögött?

A kamarának kell döntenie, hogy a kolozsvári tábla mellett működő vagyonellenőrző bizottság birtokában levő iratok alapján Boilát a rendes bírói fórumok elé utalják-e, vagy nem.

Ugyanezen vétség miatt eljárást kell indítani Georgescu nyugalmazott ezredes ellen, aki a Skoda-cégtől Stefanescu Amza volt hadügyminiszter minisztersége idejére szóló jutaléklevelet kért és kapott.

Cihoski tábornok ellen a miniszteri felelősségről szóló törvény harmadik szakasza alapján kéri az eljárás megindítását. Ez a szakasz

3 évtől egész élete tartamára kiterjedő jogfelfüggesztéssel bünteti azt a minisztert, aki törvényellenes rendeletet ad ki, vagy ir alá.

A parlamentre hárul a feladat, hogy Cihosky esetében megállapítsa: rosszhiszeműen történt-e a törvény megsértése, vagy sem?

Legvégen a jelentés magává teszi Mihailache levélbeli kérését, hogy vizsgálják felül a Skoda-szerződés megkötése alkalmával szereplő összes miniszterek vagyoni helyzetét.

Mi történt a vizsgálóbizottság ülésén?

A hivatalos jelentés felolvasása után szólásra emelkedett Calinescu Armand volt belügyi alminiszter és bejelentette, hogy ő is jelentést készített a bizottság munkájáról.

Tataranu képviselő tiltakozott az ellen, hogy a „kisebbség” is jelentést készítsen.

Calinescu: Honnan tudja ön, hogy a parlament nem a „kisebbség” jelentését

teszi magáévá.

Dimitriu elnök megjegyzi, hogy erről a jelentésről csak úgy vehet tudomást, ha mint emlékiratot terjesztik a bizottság elé.

Ezután Calinescu felolvassa dolgozatát, melyben összefoglalja a vizsgálóbizottság eddigi eredményeit és egyben válaszol a hivatalos jelentés vádpontjaira. Hangsúlyozza, hogy tárgyilagos kívánni a ezért csak olyan adatokra támaszkodik, melyeknek hitelességéhez nem férhet kétség. Nem veszi kétségnek a Skoda-cég állításait és érvelését, bár ez a vállalat nagy szolgáltatásokat tett Romániának. A szerződés, amit a román állam kötött a Skoda üzemekkel 600

ágyura és a megfelelő lőszerre vonatkozott. Szükség volt-e erre a rendelkezésre, avagy sem? Erről Maniu a parlamenti vizsgálóbizottság előtt hosszasan nyilatkozott, kifejtette azokat az okokat, melyek az ágyumegrendelést multhatatlannul szükségessé tették. Ebben az időben a külpolitikai helyzetet tekintve, Románia súlyos helyzetben volt. A Szovjettel még nem vettük fel a kapcsolatokat és így keleti határunkat állandó veszély fenyegette. Másrészt nyugaton egymást érték a revíziós megnyilatkozások. Megbizottakat küldtünk a szövetséges államokhoz és támogatásukat kértük. Ezek az államok jóindulattal fogadták kérésünket, azonban maguk sem voltak ab-

ban a helyzetben, hogy katonailag, létszerben és más hadianyagban komoly támogatást tudtak volna nyújtani. Mindenesetre csak régi hadianyagról lehetett volna szó, amit Románia rendelkezésére bocsáthattak volna.

A helyzet súlyosságához hozzájárult az is, hogy 1924-től 1928-ig a nemzetvédelmi tanács csak kétszer ült össze. Maniu volt az első miniszterelnök, aki a nagyvezérkar segítségével nagyszabású hadfelszerelési programot dolgozott ki, melynek legfőbb pontja a hadseregnek ágyúkkal, gépfegyverekkel és lőszerrel való ellátását célozták, ezenkívül módot nyújtottak arra, hogy a hadianyagok gyártása belföldön is megkezdődhessen.

Ki terhel a felelősség?

A Skoda-szerződés tehát — hangzik tovább a jelentés, nem volt elszigetelt jelenség, hanem szerves részét képezte az előbb vázolt programnak. A megállapodás értelmében a cégnek ez év őszén 600 ágyút kellett volna szállítania Románia részére. A szerződést azonban felbontották és így Románia ágyúk nélkül maradt. Ki terhel ezért a felelősség? A bizottságnak erre a kérdésre is válaszolni kellett volna.

A vizsgálat során többször is elhangzott az a kifogás, hogy miért nem juttattuk rendelkezésre a belföldi üzemeket is. Kétségtelen, hogy csak két vállalatról lehet szó: a Resicáról és a kiskapus-kud-

zsiri üzemekről. A Resica néhány évvel ezelőtti rendeletét kapott 900 ágyucső átalakítására. A kiküldött szakértők jelentéséből az derült ki, hogy az átvételnél eszközölt kísérletek nem jártak kielégítő eredménnyel. Az átalakított ágyucsővek néhány próbálkozás után megrepedtek.

Ami a kiskapus-kudzsiri üzem képeségeit illeti, a vállalat gépfegyverekre vonatkozó árlejtés során ajánlatot nyújtott be. Az eredményről maga Anghelescu hadügyminiszter számolt be a kamara egyik ülésén. Kijelentette, hogy a kiskapus-kudzsiri üzemekben előállított gépfegyver legrosszabb az összes bemutatott gépfegyverek közül.

Miért a Skoda?

Felmerülhet az a kérdés is, hogy miért juttattuk a rendeletet a Skoda-cégnek és miért nem vettük igénybe más külföldi fegyvergyárak szolgáltatásait. A válasz egyszerű, először a Skoda-gyárban állították elő a nekünk leginkább megfelelő ágyutípust, másfelől a Schneider-Creuzot gyár mellyel szintén tárgyaltunk, Skodaékhöz utasított bennünket, azzal, hogy karthagen van a cseh ágyúgyárral. Az angolai Wickers-cégről nem lehetett szó a nagy távolság miatt.

A svédországi és a svájci fegyvergyárakat nem vehettük igénybe, mert azok mögött köztudomásúan Kruppék állnak.

MIÉRT NEM VOLT NYILVANOS ÁRLEJTÉS?

Skodaékkal különben már előzőleg több ízben kötött szerződést az állam. És, hogy a legutolsó rendeletet miért nem juttattuk nyilvános árlejtés útján a cégnek, erre az a magyarázat, hogy az idevonatkozó törvény a hadiszállításokat illetőleg módot nyújt árlejtés nélkül történő megállapodásra. 1921-től 1930-ig 74 ilyen természetű szerződést kötöttek és közülük 67 nyilvános árlejtés nélkül jött létre. Ezeknek a szerződéseknek legtöbbször olyan rendelkezésre vonatkozik, melynek tárgyát belföldön is elő lehetett volna állítani. Ha fellapoznánk bizonyos dokumentumokat, igen érdekes adatok kerülneek nyilvánosságra egy Boxhall nevű ur működéséről, aki egymaga 21 ízben kötött megállapodást a hadügyminiszteriummal. (Boxhall Barbu Stirbey személyével kapcsolatban gyakran szerepelt a fővárosi lapokban. Szerk.)

AZ ELLENJELENTÉS A SKODA-SZERZŐDESRŐL

Ezután az ellenjelentés részletesen foglalkozik a Skoda-szerződéssel.

Azt állítja, hogy a hadügyminiszter többször kérte a katonai szakértők véleményét. Utal Draganescu ezredes valomására, aki ebben az értelemben nyilatkozott a parlamenti vizsgálóbizottság előtt. Ami az árakat illeti, tagadja, hogy Jugoszlávia előnyösebb szerződést kötött volna. Ellenkezőleg, Románia javára körülbelül 10 százalékos különbség mutatkozik. Jugoszlávia ugyanis csak pusztán ágyúkat rendelt minden más felszerelés nélkül, ellentétben a román rendelés főtételeivel. Különben is nem tudja megérteni, hogy a hivatalos jelentés mire alapítja azt az állítását, hogy a román szer-

ződés hátrányosabb, mint a jugoszláviai, amikor erre vonatkozólag egyetlen dokumentum sincs a bizottság birtokában. Különösen tartja azt a körülményt is, hogy az állítólagos visszaélésekre csak a múlt évben jöttek rá, holott 1929 óta négy hadügyminisztere volt az országnak.

Ezek alaposan átvizsgálták a szerződést. A hivatalos jelentés megállapításai alkalmasok arra, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság politikai színezetet adjanak. A Skoda-ügy különben nem az első ilyen természetű politikai botrány Románia történetében. Annak idején vád alá helyezték Lascal Catargiu volt miniszterelnököt, akit közpénzek eltulajdonításával vádoltak meg, majd később Bratianu Jonelt és mindkét esetben a vizsgálóbizottságok előadói miniszteri tárcát kaptak.

A nemzeti-parasztpárt kommunikéje

A nemzeti-parasztpárt parlamenti csoportja a párt klubhelyiségében szombaton délután Mihailache elnökletével ülést tartott, amelyen Maniu is megjelent. — Mihailache nagy beszédben ismertette a politikai helyzetet. Szerinte a liberális kormány eddigi működésével alapjában ingatta meg az állami életet. A Skoda-ügyet politikai bosszúnak minősíti és bejelenti, hogy a nemzeti-parasztpárt megkezdte a harcot a kormány megbuktatására.

Maniu csatlakozik a pártelnök indítványához, majd kommunikéját összegez-

nek meg, amely szerint Tatarescu kormányának eddigi tevékenysége a közszolgálatok szétfelbontásához vezetett és végzetesen meggyöngyöztette a nemzeti erőket.

A Skoda-jelentést a szenvedélyes politikai bosszu megnyilatkozásának minősíti, melynek az a célja, hogy tovább táplálja a nemzeti-parasztpárt ellen indított rágalomhadjáratot. Ez a jelentés egyfelől több ok arra, hogy a nemzeti-parasztpárt az ország érdekében azonnal megkezdje a kormánybuktató akcióját.

Maniu felháborodott nyilatkozata

Az Adeverul több kimagasló politikuskak kikérte véleményét a Skoda-bizottsági jelentésről.

Maniu a következőket jelentette ki:

— A Bentoiu képviselő által kidolgozott jelentés legfőbb bizonyítéka annak a lezúllottságnak, amelyben néhány éve az ország vergődik...

— A jelentés végmegállapításai csupa jogi szörnyűségek, amelye csak az általa elkövetett képtelen politikai hiba mul felül. Cihoskynak, a kiváló tábornoknak a megvádolása sértés az egész hadsereg névére, míg Popovici Mihálynak a megvádolása, akinek semmi köze nem volt a Skoda-szerződéshez és ennek az ügyletnek a későbbi fejleményeihez és Boila Romulusnak ebbe a kérdésbe való erőszakos belekeverése bizonyítja azt a felháborító törekvést, hogy mindenáron bünyösöket találjanak egy olyan kérdésben, amelyben a nemzeti-parasztpárti kormány az eddigi

hadi megrendelések történetében páratlan lelkiismeretességgel és előrelátással járt el.

— A nemzeti-parasztpárt megtalálja a módját, hogy erre a nemtelen, igaztalan és politikailag támadásra megadja a választ. Tudjuk, honnan fúj a szél, de egészen más hullámokat fog verni, mint amiket azok akartak, akik előidézték.

BOGARAK,

tűcskök, poloskák, legyek és mindentéle rovarok radikálisan kipusztíthatók a KATOL

japán rovarpor által. M. H. Balhazar București, Str. Selari 7.

Mit mond Jorga

Jorga volt miniszterelnök ekképpen válaszolt:

— Nem olvastam még a jelentést. De ha Popovici Mihályt belekeverték az ügybe, az nagy hiba. Egy egész emberöltő óta ismerem Popovici Mihályt. Egyike azoknak az erdélyieknek, akik mindig a legszorosabb kapcsolatot tartották az okirállyal, s aki a háború alatt a legszebben viselkedett, a román tisztek között foglalva helyet. Rendkívül művelt ember s nyílt az esze az idő problémáival szemben. Szüleitől örökölt nagy vagyona mentesíti minden gyanútól. Ha közbelépett a Skoda-ügyben, ezt csak abból az óhajból kiindulva tehetette, hogy elejét vegye egy nagy nyilvános botránynak és következményeinek.

— Nem lehet véleményem azokról az indokokról, amelyek Cihosky tábornokot arra készíthették, hogy káros szerződést kössön, amelyet illetőleg zavaros felvilágosításokat adott.

— Nem tehetem magamévá az idősebbik Boiának azt az elméletét, hogy egy politikusnak joga van üzleteket kötni és sobasem egyeztetni volna bele abba, hogy valaki olyan pénzeket adjon nekem kölcsön, amelyeknek eredetét nem tudom s amelyeket más célra használják fel, mint amit bevallok. S nem adnám rokonomnak vagyonom kezelését s nem vállalnék kezességét érte...

GRIGORE FILIPESCU IS MEGBOTRANKOZOTT

Filipescu Grigore, a konzervatív párt elnöke, a következő érdekes véleményt adta:

— Tulontul közelebről ismerem a Skoda-jelentés megszerkesztésének módját, azokat a személyeket, akik befolyásolták a megállapításokat s ezeknek a személyeknek szigorúan politikai törekvéseit, semhogy a jelentés a legkevésbé érdekeljen. Nem csodálkozom, hogy ilyen törekvések mellett az erkölcsi zűllésnek abban az állapotában leledzünk, amelyben vagyunk. Egyetlen az óhajom: nehogy politikusaink feleszmélése katasztrófával járjon együtt.

VAJDA: A NEMZETI-PARASZTPÁRT MEGVÉDI MAGAT

Vajda telefonon válaszolt Kolozsvárról: — A Skoda-jelentés által sujtott nemzeti-parasztpárt, azt hiszem, meg fogja tudni védeni magát. Ugyanígy Cihosky tábornok és Popovici Mihály is. Kérdem azonban, hogyan fog védekezni a liberális párt a közvélemény előtt, amely a gyorsírói jegyzetektől tudja, miként állnak a dolgok, hogy ilyen fura megállapításokhoz jutott és ilyen inszenzáshoz és provokációhoz folyamodott.

Vajda ezután kiemeli, hogy Popovici Mihályt csak bünbűnnek tették meg s az ellene felhozott vádak egyszerűen gyerekesek. Kijelenti, Vajda, hogy mint miniszterelnök, ő kérte Popovici-t, mint igazságügyminisztert, tájékoztatók a Skoda-irodában tartott házkutatásról. Popovici senkit sem befolyásolt és Pomponiu ezredes azt vihette el az iratokból, ami neki tetszett. Ugy Pomponiu, mint Uica tábornok belátásuk szerint járhattak el s vallomásaikból kiderült, hogy korlátlan cselekvési szabadságuk volt a kormány részéről.

— Mindebből kitűnik, hogy Bentoiu és a liberális kormány jelentése tendenciózus, igazságtalan és kihívó munka, amely nem fog helytállni s amelynek következményei nagy felelősséget vonnak maguk után, — fejezte be nyilatkozatát Vajda volt miniszterelnök.

POPOVICI PÁRISBOL IZENI

A meglepetésszerűen megvádolt Popovici Mihályt Párisban érte a jelentés rá vonatkozó megállapításának a híre. Aggban fekvő beteg. Megdöbbenve jelentette ki:

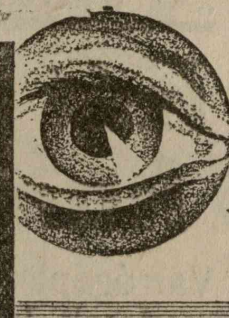
— Csak méltatlankodásomnak adhatok kifejezést e minősítéssel s főleg értékeléssel, alaptalan mesterkedéssel szemben. Azt a bizonyos telefonjelentést Vajda miniszterelnök kérésére fogadtam le, hogy tájékozódjam a házkutatásról. Pomponiu katonai ügyésszel folytatott beszélgetésemnek szigorúan tájékoztató jellege volt. Ezt Pomponiu ezredes többször maga is elismerte.

— Pomponiu különben megmagyarázta, miért hagyta félbe aznap este a házkutatást. Azért, mert Uica tábornok hibátta. Pomponiu kijelentette, hogy azzal szakította félbe a házkutatást, hogy majd folytassa, ha jelentést tett Uica tábornoknak.

— Meglepnek a Skoda-jelentés meg-

állapításai azért is, mert semmi tudomásom nem volt a Skoda-szerződésről, sőt nem is voltam tagja annak a kormányának, amely tárgyalta és aláírta a szerződést. Amikor a szerződést megkötötték, én már 6 hónapja kiléptem a kormányból.

— Bár beteg vagyok, mihielyt felkeltetek az ágyból, Bukarestbe utazom, — végezte be mondanivalóját Popovici.

Szeme

tartsa nyilván ezt a képet, mert

RIVAL DE RAVEL

kőlniviz

a modern

illatszerészet legtkétebb alkotása

A Matuska-pörben befejezték a tanukihallgatást

Dr. Német Ödön elmeszakértő beszámíthatónak mondja Matuskát

Budapest, október 18

Egynapos szünet után szombaton délelőtti folytatották a budapesti törvényszéken a Matuska-per tárgyalását. Márton elnök elsőnek Lesser Zsófia idősebb osztrák hölgyet hallgatja ki, akinek állandó lakhelye Budapestben van. Lesser Zsófia szeptember 6-án éjszaka utazott haza Bécsből Budapestre, azon a gyorsvonaton, amely a biatorbágyi merényletnél szerencsétlenül járt. Lesser Zsófia elmondja, hogy miután a vonat a magyar határon áthaladt, egy férfi lépett be a fülkéjébe és barna csomagot helyezett a csomaghálóba. Nekí nagyon gyanús volt úgy az utitárs, mint pedig annak csomagja és az volt az érzése, hogy az idegen bombát rejtget a poggyászában. Ebben a férfiben határozottan felismeri Matuska Szilvesztert.

Márton elnök szembesíti a tanút a vádlottal és ekkor Matuska kijelenti, hogy nem utazott együtt Lesser Zsófiával.

A következő tanu Német Ignác asztalosmester. Amíg kihallgatása tart, Márton elnök Matuskát eltávolíttatja a tárgyalóteremből.

Elnök: Visszaemlékezik-e arra, hogy mikor történt a merénylet?

Tanu: Azt hiszem, 1931 szeptember 30-án.

Elnök: Számot tud-e adni arról, hogy

hol járt szeptember elseje és 13-ika között.

Tanu: Szeptember 4-én Nagytétényben jártam és ott láttam egy szembejövő villamoson Matuska Szilvesztert.

Az elnök intézkedésére Matuskát ismét visszaviszik a tárgyalóterembe és szembesítik Német Ignáccal.

Elnök (Matuskához): Találkozott-e a tanuval Nagytétényben?

Matuska: Egyáltalán nem emlékezem rája. Nagyon sok ismerősöm van, bárki köszönhetett nekem.

Német ekkor igazgottan közbeszól, de az elnök csendre intí és ekkor Német idegességében zokogni kezd.

— Én csak munkát keresni jártam Nagytétényben, elnök ur. Nekem gyanus utaim nem voltak!

A következő tanu Acsay Tihamér, taltai járásbírósi tisztviselő, rendkívül érdekes vallomást tesz. Elmondja, hogy ő is a halálvonlat utasa volt. Amikor a borzalmas szerencsétlenséget épségben megusza, betért a vasuti vendéglőbe és ott találkozott Matuskával. Természetesen nem sejtette, hogy a merénylet áll szemben, csak annyit tűnt fel neki, hogy Matuska több ízben is kámforrá vált, majd ismét megjelent a vendéglőben. Szóba elegyedtek egymással s Matuska elmesélte, hogy a gyárában egy-

szer fel kellett robbantani a kéményt. Akkor ott a borzalmas szerencsétlenséget előidéző robbantás színhelyén rendkívül különösen hatott, amint Matuska Szilveszter áradozva emlékezett meg arról, milyen gyönyörű érzéseket váltott ki belőle a gyárműny felrobbantása és annak lezuhanása. Matuska elbeszélését végighallgatta a vasuti vendéglő főpincére is aki egy olyan pillanatban, amikor Matuska elpárolgott, a következő megjegyzést kockáztatta meg:

— Mit kiabál ez az alak, biztosan ez a tettes.

Acsay Tihamér a következőkben már csak annyit tud mondani, hogy a főpincért figyelmeztette, vigyázzon a szavaira, mert nagyon könnyen feljelenthetik rágalmozás miatt.

Befejezték a tanukihallgatást

A Matuska-per délutáni tárgyalásán befejezték a tanukihallgatásokat, amelyek végeztével dr. Német Ödön elmeszakértő terjesztette elő szakértői véleményét. Dr. Német hosszasan foglalkozott Matuska előzetével, megállapította, hogy semmiféle szervi elváltozás nem konstataható rajta, végül beszámíthatónak minősítette.

A katonai semmitőlészék visszautasította a grivici munkások fellebbezését

Bukarest, november 18.

A katonai semmitőlészék szombaton este 6 órakor ítélethozatalra vonult vissza és rövid idő múlva meghozta döntését.

Eszerint a grivici munkások fellebbezését visszautasítja.

Ertesülésünk szerint a hat vádlott munkás ezután a legmagasabb bírói fórumhoz, a Semmitőlészékhez nyújt be fellebbezést a katonai bíróságok ítélete ellen.

Távíratváltás Hitler és Horthy között

Budapest, november 18

A pénteki magyarországi ünnepség kapcsán Hitler német birodalmi vezér üdvözlő távíratot intézett Horthy kormányzóhoz a következő szöveggel:

„Kérem főméltóságodat, fogadjon azon a napon, amelyen tizenöt évvel ezelőtt a nemzeti hadsereg élén Budapestre felszabadítóként bevonult s ezzel Magyarország ujjaépítésének alapkövét lerakta, a magam és a német nép melegen érzett szerencsekívánatait és őszinte, meleg barátságának a nyilvánítását.”

Horthy kormányzó ekként válaszolt:

„Mélyen meghatottak a melegen érzett üdvözlő szavak, amelyeket Nagyméltóságod a nemzeti hadsereg élén Budapestre történt bevonulásom tizenötödik évfordulóján hozzám intézett. Visszatérve a sorstól oly súlyosan meglátogatott magyar nemzet becsületes erőki-fejtésére, különös örömmre és megelégedésemre szolgál, hogy e napon oly meleg bizonyítékot kaptam az Ön és a német nemzet barátságának.

— Epe- és májbetegségekkel, elsősorban epehólyagkatarrus, epeköképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek funkcióit élénkebb tevékenységre serkenti.

Az Aradi Egyesült Bank igazgatói a vádlottak padján

Arad, november 18.

Számos betétest érzékenyen érintő bank bukás bünperét tárgyalta szombaton az aradi törvényszék. Az „Aradi Egyesült Bank” három felelős vezetője — Karton Aladár vezérigazgató, György Ignác ügyvezető igazgató és dr. Éles Géza az igazgatónács elnöke — kerültek a vádlottak padjára, hogy feleljenek a család bukás címén emelt vádra.

1927-ben kért kényszeregyességet a bank, de az egyesség nem sikerült és elrendelték ellene a csődöt.

A száztíz millió lejes betétállomány a csődtömegben teljesen felmorzsolódott, a betétesek pénze elveszett.

Több betétes ekkor feljelentést tett. A tárgyalás egész napja a vádlottak és a tanuk kihallgatásával telt el. A vallomásokból általában megállapítható volt, hogy a bank vezetése körül történtek ugyan kisebb hibák, de az összeomlást mégis csak az általános válság idézte elő. A vádlottak bizonyították, hogy

a nagyon nyolcvan százaléka megmenthető lett volna, ha néhány kisbetétes nem kergeti csődbe a bankot.

— A csődtömegben semmisült meg a betétesek pénze! — mondták.

Litvinov Kovnóban

Látogatásának tüntető jellege van Lengyel- és Németország felé

Kaunas, november 18.

A litván kormány köréből származó értesülés szerint Litvinov, a szovjetkormány külügyi népbiztosa, vasárnap Kaunas-ba (Kovnába) érkezik, hogy a keleti kölcsönös támogatási paktum kérdésében tárgyalásokat folytasson.

Litvinov kaunasi látogatásának különös jelentősége van. Amíg ugyanis Lengyel- és Németország mindenképpen elgáncsolni igyekeznek a keleti kaptumot, a balti államok, élükön éppen a német és lengyel malomkő közé beékelődött Litvániával, mellette foglalnak állást, mert nagyobb biztonságot remélnek tőle nemzeti önállóságuk szempontjából. Mostanában sok szó esett egy titkos szerződésről, amely Német- és Lengyelország között állt volna Litvánia felosztására nézve jött létre s ezért a szovjetdiplomata látogatása mintegy tüntetőleg jelezni akarja, hogy a Szovjetcsövetség nem engedi megváltoztatni az északkeleti statusquót.

A kamara mai ülése

Bukarest, november 18

A kamara mai ülésén megválasztották az elnököket, majd az elnök bejelenti, hogy az ülést hétfőig elnapolja.

Slavescu miniszter erdélyi körúta

Bukarest, november 18

Slavescu pénzügyminiszter erdélyi körútra ment. Ma délután Temesvárra utazott, a jövő héten a többi erdélyi városokat látogatja meg.

Vétő!

Kaptuk és teljes egészében közöljük az alábbi borzalmas sorokat. Biztosra vesszük, hogy ez a kivételes eset megfelelő intézkedést vált ki azokból, akik maguk is szívükön hordják a magyar béke és a felekezeti béke szent ügyét.

Nagysomkut, november 18.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Nehéz és gyötörő önkínzás után határoztam el magamat arra, hogy az alábbi sorokat nyilvánosságra hozzam. De — úgy érzem — meg kell tennem. Kell ez a nyilvános példa mindazoknak, akik maguk is hajlamosak arra, hogy szétrombolják azt az egyetlen ragasztó anyagot, amely egységbe fon bennünket, magyarokat. A transzilvánizmus élő valóságát nemcsak hinni, hanem gyakorolni is kell. Ezért kellett nyílt sisakkal kiállanom.

✱

A nagysomkuti református és római katolikus magyarság évtizedek óta a legbékésebb egyetértésben élt. Papjai együtt ápolták a felekezeti békességet és a magyar kultúrát. Így is volt ez helyes már csak azért is, mert a magyar lakosság legnagyobb része vegyes házasságban él. És ha a családtagok két felekezethez tartoznak is, de a faji érzés egy táborba hozta össze mindkét felekezetet és vezetőit is. Ez az ideális helyzet azonban megváltozott akkor, midőn a római katolikus egyház kiváló és köztiszteltetben álló papját: Pilcz Edét, máramarosi főesperessé nevezték ki és helyét Radics István foglalta el.

Radics István szakított elődei békés és jóindulatu törekvéseivel. Nem tartotta — és ma sem tartja — szükségesnek a felekezeti békesség ápolását. A két magyar egyház között fennálló barátságos együttműködést még a szószékéről is igyekezett megzavarni, ahonnan megkockáztatta azt a vakmerő kijelentést, hogy: „*vegyesházasságból született gyermek nem válhat becsületes és jellemes emberré!*”. Mi nem akarunk vitatkozni a plébános urral kijelentése felett, mindössze csak arra akarjuk emlékeztetni, hogy kiváló elődje, Pilcz Ede, — aki alatt a nagysomkuti római katolikus egyház fénykorát élte — szintén vegyes házasságból származik...

Szerencsére a római katolikus hívek legnagyobb része nem ért egyet papjuk magatartásával és minden alkalommal felhasználta a reformátusokkal való békés együttélés fenntartására.

Ha már a felnőttek között nem sikerült az egyetértést megbontani, a plébános ur arra törekszik, hogy legalább a római katolikus gyermekeket idegenítse el a reformátusoktól... Nemrég a református vasárnapi iskolás gyermekek a „Hamupipőke” című gyermekszíndarab előadására készültek és a mesejátékban — szüleik beleegyezésével — római katolikus gyermekek is szerepelni akartak... Azonban néhány nappal az előadás megtartása előtt Radics ur megtiltotta a római katolikus gyermekeknek, hogy reformátusokkal együtt szerepeljenek. Amikor a szülők lelkészüket ellenzése dacára az előadás megtartása mellett foglaltak állást, megfenyegette őket, hogy a gyermekeket szereplés esetén *elbuktatja nallásból, az előadást pedig csendőrökkel fogja szétperelni.*

Kijelentette, hogy megtiltja a római katolikus gyermekeknek azt is, hogy reformátusokkal együtt beszéljenek, vagy játsszanak „inkább pusztuljanak el mind” mondotta.

Kérdezzük az erdélyi magyar közvéleményt, szabad-e lelképásztornak kulturális előadást megakadályozni bárhol, de különösen itt, ahol a magyar gyermekek anyanyelvükön sem írni, sem beszélni nem tudnak helyesen?

Híveinek arra a kérdésére, hogy miért tanúsít ily ellenséges magatartást a reformátusokkal szemben, azt felelte, hogy „*pápai rendeletre*” teszi. Mi a plébános urnak ezzel és még nagyon sok más kijelentésével nem tudunk egyetérteni. Ha a nemrég beiktatott újtorjai református lelkész „*merte*” üdvözölni a római katolikus esperes, ha Illovai Lajos kanonok 50 éves papi jubileuma alkalmából „*merte*” fogadni

„Az ügyvéd nem hóhér, hanem ember”

Két nagyváradi ügyvéd érdekes harca az ügyvédi etika körül

Varrógépek 5 lejért, rádiók tíz lejért, kocsik, lovak, szekerek 20 lejért, sőt kanári madarak 10 lejért — Az emberség és az ügyvédi etika ügyében vár törvényszéki ítéletet a nagyváradi jogásztársadalom

Nagyvárad, november 18

En ismertem még olyan ügyvédet, aki Cicerót eredetiben olvasta. Akinek Eötvös Károly, Visontai Soma voltak mintaképei.

Mikor évekkkel ezelőtt szegedi egyetemre iratkoztam, ajánlólevéllel kezembben, izgatottan vártam, hogy megismerjem az ügyvédet, akinek irodájában dolgozni készültem. Rövid várakozás után vezettek be az ügyvédhez. Ezt a képet sohasem felejtettem el. Haja ősz volt, termete magas, szeméből a tudás és az ész nézett felém.

Mikor elmondottam, hogy ügyvédi pályára készülök lépni, felállott a fotelből, ahol eddig ült, vállamra tette kezét és azt mondta: *Ücsém, ügyvédnek lenni nemcsak foglalkozás, hanem kicst hivatás is. Sokszor nyílik talán alkalomad gazságra, aljasságra. Olykor azonban el kell térni az írott törvényektől s íratlan emberieket kell elővenni önmagunkból. Kitiűnő jogásznak kell lenned és még kitiűnőbb embernek.*

Még most is ott érzem vállamon ezt a régi ügyvédi kezet, boldog és büszke voltam, hogy tegezett. Mikor eltávoztam az irodájából s az egyetem felé mentem, első meghatódottságomban bementem egy könyvesboltba és utolsó pénzemet megvettem Cicerót. Elhatároztam, hogy én is eredetiben olvasom majd a nagy szónokot, nekem is ősz lesz a hajam, kitiűnő jogász leszek és ha lehet még kitiűnőbb ember. Azóta fordult néhányat a világ. A jogi tanulmányok abbamaradtak s ma kicsit valóban rájár a rud az ügyvédekre. Hosszu évek óta ügyvédelles törvényeket hoznak a parlamentben.

Talán ennek az új világnak a képében, vagy talán teljesen függetlenül ettől, alkalmam volt megismerni egy másfajta ügyvédi pust.

✱

Dr. Lőrincz Sándor volt az ügyvédje egy peres ügyben öv. Mayer Lászlónak, Nagyvárad legutolsó magyar tisztifőorvosának. A per tárgya nem érdekes. Kisebbségi fávásárlás. Tény az, hogy az övvegy, akinek nyugdíja kevés, akinek gyermekei vannak, adós maradt a fával. A fakeskedő az összeg behajtásával dr. Kovács Andort bízta meg. Dr. Kovács Andor az ügyet árverésre vitte, dacára annak, hogy övvegy Mayer Lászlónak 2000 lejt törlesztett árverés előtt.

Dr. Lőrincz Sándor az ügyet megírta az egyik nagyváradi lapban, mire dr. Kovács Andor sajtó útján elkövetett rágalmozásért és becsületsértés miatt dr. Lőrincz ellen pert indított.

A tárgyalást tegnap tartotta meg a nagyváradi törvényszék. Dr. Lőrincz Sándor ezen a tárgyaláson elismerte, hogy az inkriminált cikket ő írta, de egyben bejelentette, hogy az abban állítottakat bizonyítani kívánja, másrészt 60 olyan esetet is kíván igazolni, amikor dr. Kovács Andor minden emberségtől és ügyvédi etikától távol a legfantasztikusabb árveréseket eszközölte.

A törvényszék elrendelte a valódiság bizonyítását.

Most dr. Lőrincz Sándor bizonyításai közül adunk ismertetőnek néhány esetet arra nézve, hogy milyen körülmények között tartott meg árveréseket dr. Kovács Andor.

Weinberger Farkas elleni árverésen egy fekete szekrényt 10 lejért, egy fehér függőnyt drapériával együtt 5 lejért, egy fali tükröt 10 lejért és 20 lejért egy olyan Singer varrógépet vett meg, amelynek bolti ára 6000 lej (G. 14757/929). Fischer Vilmos elleni árverésen egy gardero szekrényt 10 lejért, egy sezlont takaróval együtt 10 lejért, egy három

lámpás rádiót 10 lejért (G. 19874/929.) Stepunek Rudolf elleni árverésen egy Yost írógépet 30 lejért (G. 22261/929.) Schwartz Nándor elleni árverésen egy varrógépet 20 lejért (G. 23965/929.) Páncél Lajosné elleni árverésen egy fali tükröt 5 lejért, egy ruhás szekrényt 10 lejért, egy asztalt 10 lejért, 3 széket 5 lej 15 lejért, két festményt arany kerettel 5 lejért. Vagyis összesen 60 lejért hozta el ennek a szerencsétlen asszonynak összes ingóságait. (G. 20610/929.)

Balajti Sándor elleni árverésen összes ingóságait 60 lejért vásárolta meg. Átalány árban minden handlét megszegyenítő módon, az összes tételeket 10 lejért vásárolta meg egyenkint. Vagyis egy faliórának, falitükörnek, asztalnak és terítőnek és két szekrénynek jutott a birtokába összesen hatvan lejért. (G. 16783/1929.)

Bronz Gavril elleni árverésen egy kanári madarat és egy kalitkát árverezett el tíz lejért. (G. 8886/1930.)

És most jön, ami az árverések történetében példátlan eset: Pantí Demeter elleni árverésen dr. Kovács Andor egy szekert vett meg husz lejért és hogy legyen, amivel a szekert huzassa, megvette a hozzávaló lovat is husz lejért. Összesen tehát negyven lejért

jutott egy fogat birtokába, amellyel Pantí Dumitru fuvaros a kenyerét kereste meg. (G. 20118/1930.)

Lehetne folytatni ezeket az eseteket, amelyekben Kovács Andor kiméletlenül és belátástalanul existenciákat tett tönkre. Mindezek a dolgok a legnagyobb botrány és szidalmak között mentek végbe. Ezek a szidalmak nemcsak őt, hanem az ügyvédi kart is érték, mert a közhangulat azonnal általánosít és az egész ügyvédi kart, mint kiméletlen, belátástalan nyuzókat emlegeti.

A végrehajtási iratokból megállapítható, hogy az árverésen befolyt összegek az árverési költségeket sem fedezték. Az adós tartozását semmivel sem csökkentették és csak arra voltak jók, hogy az tönkretgyék, dr. Kovács Andor pedig meg nem érdemelt haszonhoz jusson.

Dr. Lőrincz Sándor adathalmazára közül csak néhány szörnyű példát ragadtunk ki.

A február 12-re halasztott tárgyalás első hatalmas érdeklődéssel tekint a nagyváradi közönség és jogásztársadalom, mert ennek az ítéletnek véleményétől, állásfoglalásától várja be, hogy helyrebillenjen az utóbbi időben annyira negligált emberség és ügyvédi etika. G. I.

Rablóbanda támadta meg a Karánsebesről Temesvárra igyekvő gyümölcsös szekereket

Temesvár, november 18

A Temesvár melletti Békásban a Karánsebesről Temesvárra diót és almát szállító parasztszekereket ismeretlen tettesek megtámadták és kirabolták.

Néhányan revolverekkel és botokkal tartották sakkban áldozataikat, a többiek

addig kifosztották a gyümölcsös szekereket.

A megtámadott földművesek annyira megrémültek, hogy feljelentést sem mertek tenni a tettesek ellen, akik egyébként a kifosztott üres szekerekkel hazarohantak. A csendőrség bevezette a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

Viz nélkül marad a kolozsvári klinika,

ha elsejéig nem rendezi 3 millió vízdiótartozását

Kolozsvár, november 18

Példátlan botrány fenyegeti a kolozsvári klinikákat. A város határidőt adott amennyiben elsejéig nem fizetik ki a hátralékos három milliós vízdiótartozást, leállítják a vízszolgáltatást és a kórház betegei vizellátás nélkül maradnak.

Az előzmények a két év előtti harmincmilliós kölcsönhöz vezetnek vissza. Kolozsvár városa az állami betétpénztártól 30 millió lejt vett kölcsön, melyet nem tud fizetni és amelyért a várost pénzügyi katasztrófa fenyegeti. A betétpénztár most újabb felszólítást küldött: december elsején az esedékes hatmillió lejes törlesztési részletet és 400 ezer lej kamatot a városnak feltétlenül ki kell fizetnie, hogy a foglalat és árverés veszélye elháruljon a feje felől.

A legutóbbi tanácsülésen tárgyalták meg a fizetési ukázt és a legkomolyabb fejtörést okozta, hogy honnan szerezzék meg a szükséges összeget, Köztudomásu,

ugyanis, hogy a város bevételei hónapok óta súlyosan alatta maradnak az előirányoztnak. Sorra vették a nagyobb adókat és

megállapították, hogy az egyetem és az egyetemi klinikák kerek három millió lejjel tartoznak vízdíjhátralék címén Kolozsvár vízüzemének.

Erélyes hangú feszültséget küldöttek az egyetemnek, hogy

amennyiben december elsejéig nem fizetik ki a hátralékot, minden további bejelentés nélkül beszüntetik a vízszolgáltatást.

Három millió hatalmas összeg, az egyetem sem tudja kifizetni és most kétségbeesetten az államhoz fordult, hogy utalják ki ezt az összeget. Mert az egyetemi klinikákat, Kolozsvár legnagyobb kórházát az a veszély fenyegeti, hogy viz nélkül marad.

Kincses Kolozsvár csödjé — úgy látszik — a közintézményeket is magával készűl rántani!

Debreczeni István szatmári református lelkész üdvözlését, ha Medgyesen a református és római katolikus nő- és ifjúsági egyeték eredményesebb kulturmunka kifejtése érdekében együttműködhetnek s ez intézmények irányítását éppen a római katolikus lelkész vállalta, miért tilos ez Nagysomkuton? Vajjon miért akar Radics István „pápább lenni a pápánál”?

Nagy tévedés lenne azonban azt hinni, hogy Radics István egyháza érdekében fejti ki e „buzgó” tevékenységet. Legutóbbi cselekedetéből is kitűnik, hogy a magyarság iránti gyűlölet vezető lelképásztorhoz nem méltó beszédekben és cselekedetekben. A plébános ur

ugyanis nemrég feljelentette alulírottat hogy lakásán titokban államellenes iskolát tart fenn és odacsalsa nemcsak a református, hanem a római katolikus gyermekeket is. Felszólítja az állami elemi iskolai igazgatót, indítson vizsgálatot e református lelkész ellen és szüntesse be a „zugiskolát”. (E feljelentést az igazgató többek jelenlétében olvasta fel.)

E „nagy szabású leleplezésével” a hatóságot akarta Radics ur a magyarság ellen uszítani és érdemeket szerezni önmagának, azonban egyik terve sem sikerült, mert e hazug koholmányt senki nem hitte el. Az tény, hogy a református gyermekek részére a feleségem-

mel együtt vasárnapi iskolát tartok fenn és kulturális előadásokat rendezünk, de egy államellenes iskola fenn tartásának gondolata csakis beteges fantázia szüleménye lehet.

Nagysomkuton mindenki azon csodálkozik, hogy „ilyen” célkitűzéssel valaki hogyan lehet magyar gyülekezet lelképásztora.

Kíváncsún lenne, hogy az egyházi hatóság minél előbb tudomást szerezzen Radics István magatartásáról, melyből a katolikus egyházra is sokkal több kár származik, mint áldás.

Szilágyi Károly,
református lelkész

Kilépett a spanyol kormányból a kül- és hadügyminiszter

Madrid, november 18

A Lerroux-kormány az októberi forradalom letiprásának módzataival összefüggésben részleges válságba is jutott. Samper külügyminiszter, aki az előző kormánynak miniszterelnöke volt és Hidalgo hadügyminiszter lemondott,

minthogy nézeteltéréseiket nem sikerült elsimitani.

Lerroux miniszterelnök egyelőre úgy oldotta meg a válságot, hogy a külügyi tárcát Rocha tengerészetiügyi miniszterre bízta, a hadügyi tárcát pedig maga vette át. A két miniszter kiválasztásával a kormány helyzete méginkább megrendült.

Százmillió dolláros kölcsönt kap Amerikától a Szovjet

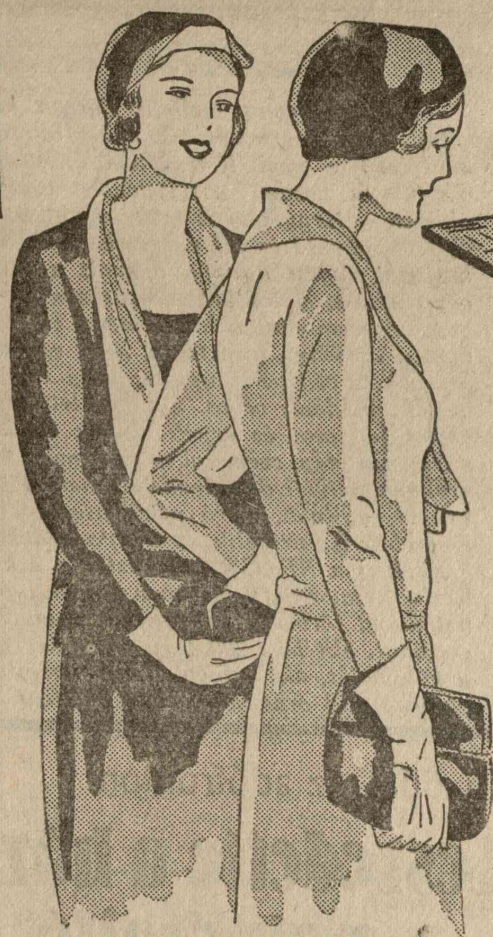
Magas a kamat, de ebből részben kielégítik a cári Oroszország amerikai hitelezőit

Washington, november 18.

A diplomáciai kapcsolatok felvétele és a politikai közeledés után az amerikai Unió és a Szovjetszövetség között lassan rendeződnek a gazdasági, illetőleg pénzügyi ellentétek is. A cári adósságok kérdéséről most sikerült kerülő úton, tranzakcióval részben megoldani.

Az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy százmillió dollár kölcsönt nyújt a Szovjetszövetségnek, ezzel a ki-

kötéssel, hogy a kölcsön nagyrésze az oroszok árubevásárlásait eszközölné. A kölcsön után a washingtoni kormány a rendesnél magasabb kamatot számít a különbözetből arányosan fizet a cári uralkodó idejéből származó orosz államkötvények tulajdonosainak. Ígyképpen megnyugtató megoldást nyer a kérdés: a szovjetkormány mégsem ismerte el a cári adósságokat, viszont a cári Oroszország amerikai hitelezői mégis megkapnak valamit járandóságaikból.

A főzés

TISZTA
KÉNYELMES
GYORS

AKTIKUS és. GAZDASÁGOS
de csakis "SHELLGAS"
DEALIS FÜTŐANYAGGAL

SHELLGAS

Részletekkel és bármilyen felvilágosítással
szolgálnak a „Shellgas” lerakatok:
Bukarest: „ITAR”, Calea Victoriei 51.
Ploesti: „ITAR”, Banca Comerciala palota.
Brassó: „Caloria”, Lensor 23.
Nagyszombat: J. Jikeli, Mária királyné-utca 47.

Megkezdődtek Rómában az olasz—osztrák tárgyalások

Mussolini Schuschniggot is ünnepélyesen fogadta

Róma, november 18.

Schuschnigg osztrák kancellár és Berger-Waldenegg külügyminiszter pénteken este 8 órakor az olasz fővárosba érkezett. A pályaudvaron ugyanúgy, mint Gömbös magyar miniszterelnököt, Mussolini, Su-
vich és Aloisi báró fogadták őket a közéleti kiválóságok élén, továbbá egy disz-

szad és nagy tömeg. A hivatalos tanácskozások szombaton délelőtt vették kezdetüket.

A londoni Evening News közli a Cent-

ral News jelentését, amely szerint igen nagy fontosságot tulajdonítanak Mussolini és Schuschnigg tárgyalásainak. A két államférfi firenzei találkozására már nagyban előreveti a két ország közeledését. Azóta Mussolini az olasz—magyar viszonyt is továbbfejlesztette. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a három állam kapcsolatát még szilárdabbá akarják tenni s ebben a tekintetben döntenek Schuschnigg és Mussolini mostani tárgyalásain.

Csak előzetes kérelmet ad be a kisantant

Súlyos nemzetközi bonyodalmaktól tart a francia és angol sajtó

Érdemileg csak januárban tárgyalja a Népszövetség a marseillei merénylet ügyét

A kisantant-beadvánnyal egyidejűleg állítólag Magyarország is kérni fogja Genfben az ügy napirendre vételét

Genf, november 18.

A Népszövetséghez közelálló körök szerint Jugoszlávia már véglegesen elhatározta, hogy a marseillei merénylet politikumát a Népszövetség elé viszi. Ugyanezek a körök biztosra veszik, hogy a kérdés már szerepelni fog a külső levő tanácsülés napirendjén. Az ügy napirendre tűzése iránti kérelmet valószínűleg nem Jugoszlávia egyedül, hanem az egész kisantant nyújtja be. Evégből a három kisantant-külügyminiszter hétfőn, vagy legkésőbb kedden összeül Genfben s megtanácskozza az ügyet. A kérelem egyébként minden valószínűség szerint csak úgynevezett „előzetes kérelem” (démánde préliminaire) lesz s így az ügy érdembeli tárgyalására csupán a januári ülészekon kerül sor.

A kisantanttal egyidejűleg, hír szerint, Magyarország is kérni fogja az ügy napirendre tűzését, mégpedig ugyanazon az alapon, mint a kisantant, vagyis a népszövetségi alapokmány 11. szakaszának 2. pontja értelmében, amely a békét veszélyeztető agitációkról szól. Ez a híresztelés eddig nem nyert megerősítést.

A párisi Havas-ügynökség genfi jelentése szerint a Népszövetségnek még semmiféle lépés sem történt a marseillei merénylet tárgyalása ügyében. Fotics délszláv népszövetségi fő-

megbízottat szombat délre várták vissza Párisból. Valószínű, hogy most fogja tájékoztatni a főtitkárságot Jugoszlávia szándékairól.

Titulescu román külügyminiszter szombaton reggel indult el Genfbe s hétfőn már megkezdheti megbeszéléseit.

LAVAL INTELMEI

A párisi sajtó nagy figyelmet szentel Fotics délszláv népszövetségi megbízott és Spalajkovic követ Lavalnál történt tegnapi kihallgatásának. A Jour értesülése szerint Laval kifejtette Fotics és Spalajkovic előtt, hogy Franciaország is óhajtja a terrorszervezetek felszámolását, de csakis békés úton és békés eszközökkel. Megállapodott Foticsal abban, hogy a marseillei merénylet ügyében nem vádolnak egyetlen országot sem, hanem csak általánosságban vetik fel a terrorizmus kérdését és az ügyben közös népszövetségi eljárást sürgetnek.

Ezek után Párisban azt tartják, hogy a genfi vita mérsékelt, nyugodt lefolyása biztosított van.

A francia sajtó egyébként egyáltalán nem lelkesedik a jugoszláv fellépésért, amelyről azt tartja, hogy még megfontolt tárgyalása esetén is nemzetközi bonyodalmakat okozhat. A Jour azt írja, hogy a külső befolyás, amely Jugo-

sláviát erre a lépésre irányította, nem érheti el rejtett céljait.

A Matin is kiemeli, hogy a népszövetségi tanács 21-ikén kezdődő ülészaka valószínűleg csak érinteni fogja a marseillei merénylet problémáját, hiszen napirendjén a nagyfentosságú saarvidéki népszavazás és a délamerikai háború ügye szerepel. Különben is rendkívüli ülészakról van szó, amelyet még a merénylet előtt tüztek ki.

AGGODALMAK AZ ESETLEGES BONYODALMAK MIATT

Nagy figyelmet szentelnek a francia lapok Olaszország várható magatartásának is. Biztosra veszik, hogy Olaszország újra tanujelét adja magyarbarátságának s ha az ügy a Népszövetség elé kerül, okvetlenül a magyar védelmére kel.

Emellett a sajtó jórészeben az aggodalom hangja jut kifejezésre amiatt, hogy a népszövetségi tárgyalás károsan befolyásolhatja a közép-európai békét. Ha azonban a Népszövetségnek mégis foglalkoznia kell az ügygel, úgy kívánatos, hogy teljesen tisztázza a merénylettel összefüggő kérdéseket.

A Presse úgy véli, hogy Jugoszlávia magatartása máris fenyegető helyzetet hozott létre.

Kitiltotta a magyar sajtótermékeket, kiutasítja a magyar állampolgárokat, Belgrádban és egyebütt pedig követ megdobálták a szomszéd hatalmak konzulátusait s ugyanazokat a szomszéd hatalmakat a rádióban a királygyilkosságban való bűnrészességgel vádolják.

A helyzet súlyos — írja a lap — s nemcsak hogy meg kell őrizni a hidegvért, hanem a legmesszebbmenő óvatosság ajánlatos, mert Európa békéjéről van szó.

Mindezek ellenére Párisban remélik, hogy a délszláv lépés nem fogja tulveszélyesen elmérgesíteni a nemzetközi helyzetet.

Az angol sajtó sem rejti véka alá aggodalmát. A londoni lapok nyíltan kifejtik, hogy a marseillei merénylet ügyének feszegetése nemzetközi bonyodalmakat idézhet elő. A Daily Telegraph egyenesen azt írja, hogy a jugoszláv lépés könnyen lángrobbanthatja Európát, felidézve azokat a veszedelmeket, amelyeket a vi-

— Epekö, vesekő- és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik huzagsavas sók túlszaporodásában és kövszényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használatával állapottuk javulását érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló szaktekintélye hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József viz biztosan és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prostata- és vécéhibajoknál, valamint vakbél-műtétek után is ajánlják.

lág közvéleménye már teljesen elhárítottaknak vélt. Feltűnő — mutat rá a lap —, hogy a szerbek most már nemcsak a magyarokban látják a bűnösöket, hanem

nyílt vádakot hangoztatnak Olaszországgal szemben is,

sőt magasállású olasz politikusokat emlegetnek, mint a merénylet értelmi szerzőit. Ezért Olaszország szintén nagy aggodalommal figyeli a fordulatot és súlyos helyzetbe került Franciaország is, amely mindenképpen meg akarja javítani Olaszországhoz való viszonyát. Ezt azonban mindennél jobban gátolja a jugoszláv magatartás, amely mellett a másik két kisantant-állam is kitart.

HIREK

Kelen György:

Irka

Miért olyan kedves és bűbajos ember a vezérigazgató ur, ha történetesen jókedvében megpaskolja a vállalatánál alkalmazásban levő gépirókisasszonyt és miért felháborító, erkölcsstelen, izléstelen aljasság ez, ha a kifizetések gyakornok merészeli megtenni?

Miért van mindenki elragadtatva, ha egy százszor elmondott, kőkorszakbeli viccet mesél a vezér és miért intik le rögtön, idegesen ugyanennél a viccnél a gyakornokot?

Titulescu külügyminiszter nemrégiben kijelentette, hogy szoros gazdasági együttműködést szeretne megvalósítani Románia, Magyarország és a többi dunamenti államok között, mert ez így volna jó és így volna egészséges gazdasági szempontokból. Össze kell egyeztetni az érdekeket és mindegyik állam jól járna.

Titulescu ötletétől mindenki el volt ragadtatva. A sajtó megszámlálhatatlan vezércikkben hozsannázott a külügyminiszter zseniális ötletének és egészen oda voltak ennek az egészen kivételes képességű államférfinak, — akit különben az egész világ elismer — gazdasági koncepciójától.

Ugyanezt az ötletet mondotta el 1932 nyarán, a Jorga-kormány idején lezajlott képviselőválasztáson Hexner Béla, a Magyar Párt máramarosi listavezetője.

— A mai gazdasági viszonyokat tekintve — mondotta Hexner beszédében — a Tisza mégsem arra való, hogy elválasszon, hanem, hogy összekössön.

Erre mindenki szigorúan összeráncolta a homlokát: a csendőrség, a rendőrség és a sziguranca.

Hexner Béla ellen a Marzescu-Mironescu törvény alapján eljárás indult meg.

A törvényszéki tárgyaláson azonban szó volt arról is, hogy Hexner beszédét esetleg lázításnak lehet minősíteni és ebben az esetben még Marzescu is tulságosan enyhe a megsértett jogrend számára.

A helybeli román sajtó a magyar kisebbség részéről történt provokációról írt, amely vért lázít és szó esett arról a bizonyos kesztyűről is, amelyet ugyan csak a kisebbség dobott oda, a békés együttélés felé, amit most a többségieknek fel kell venni.

Es vétkes könnyelműségnek tekintette, hogy Máramarosban még nincs kellőképpen megszervezve az antirevizionista liga.

Mert mégis csak más az, ha Titulescu mond valamit és megint más, ha Hexner. A gépirókisasszony fel van háborodva.

Hogy jön ahhoz egy gyakornok, hogy vele kikezdejen.

Legalább, ha cégvezető volna.

★

Roca coma, meg a saif.

Ezt egy magyar anyanyelvű kisebbségi kisdíák írta így le — magyarul.

Az acesopusi mese címe számunkra szomorubb tanulságot nem is jelenthet.

Ezt a szöveget így, ahogy van, nyugodtan ki lehetne faragni márványba, síremlékül a kisebbségi iskoláztatás szabadságának.

Angelescu közoktatásügyi miniszter urnak is öröme telhetne benne.

Es öröme telhetne abban is, ha hallotta volna, amikor ugyanez a kisdíák odahaza megkérdte az édesapjától:

— Mond, apuka, a Zece Mai az nálatok, magyaroknál is olyan nagy nemzeti ünnep volt, mint nálunk?

— Gasparri biboros sulyos beteg. Rómából jelentik: A 82 éves Gasparri Pietro bibornok, volt vatikáni államtitkár, hirtelen megbetegedett. Erősen meghűlt s tüdején veszedelmes szövődmény képződött. Emiatt komolyan aggódnak az aggastyán biboros életéért.

— Maniu Temesváron. Tudósítónk jelenti: December 12-én leplezik le Babes Vicentie szobrát Temesváron. A leplezési ünnepséget Maniu Gyula is részt vesz és beszédet fog mondani. Lepadatu is meg fog jelenni. Maniu Gyula tiszteltére diszebedet rendeznek.

— Aradmegyében a konverziós adósok 90 százaléka fizetett. Aradról jelentik: A Nemzeti Bank aradi fiókjának kimutatása szerint az első konverziós lejáratkor az aradmegyei adósoknak körülbelül 90 százaléka teljesítette kötelezettségét. Hatvan-hetven millió lejre becsülik azt az összeget, melyet az első konverziós részletként az aradmegyei adósok befizettek.

A Pitra-Neamt melletti Tarcan községben valaki feljelentette Hujan Nikolájt, hogy egyszerre két állást bitorol: az egészségügyi hivatal alkalmazottja havi 1400 és amellé templomi énekes havi 500 lej fizetéssel. Az ügyészség lázas vizsgálatot kezdett, a feljelentést igazoltak találta s megindította az eljárást. Rövidesen a tárgyalást is megtartják. Az elvelemedett embert, aki két állásból havi 1700, mond és ird egyezerhatszáz lejt harácsol össze s ebből az összegből családjával együtt nyilban daskált a földi javakban, meg fogja bélyegezni a törvény ítélte. Meleg öröm sugározza be minden igazságszerető ember szívét. Ismét feltámad bennünk a hit, remény és bizalom. Ime, mégis alkalmazzuk az álláshalmozási törvényt, nem tükrik, hogy egy ember kettőnek a falatján csámcsogjon! A verebek is csiripelik ugyan, hogy Hujan Nikolájon kívül akadnak még álláshalmozók, például: orvos, aki kerületi orvos, bejegyeztető ember szivét. Ismét városi tanácsos és egyéb alapok orvosa. Vagy akad tanár, inspektor, igazgató s miegymás egy személyben. És még sok hasonló eset. Igaz, hogy ezeknek az uraknak a havi összjövedelme nem 1700, hanem 17 ezer vagy 18 ezer lejre rug. Ezeket, nyilban, merő véletlenségből, még nem fedezte fel senki. Mint mondtuk, a verebek is csiripelik az effajta eseket, de hát ki ért a verebek nyelvén? Fő az, hogy Hujan Nikolájt felfedezték s a kórházzolgai és templomi énekesi állások bűnös halmozójára lecsap a törvény pallosa. Már csak azt várjuk, hogy az álláshalmozási törvényt kiterjesszék a civil állásokra is és megbüntessék a munkásszont, aki heti 200 lejes keresetét galádul éjszakai mosással pótolja meg, vagy a könyvelőt, aki helybenhátszer leépített fizetésére való tekintettel nem állja vasárnapjait órák könyveléssel töltöni.

Uj ötlet az adófronton

Leszedette a ház összes cserepeit a végrehajtó 4 ezer lej adótartozás miatt

Nagyvárad, november 18.

A végrehajtók az adóprás szorításának ötleteiben mindig gazdagabbak voltak, mint azok a szegény adóalanyok, akiket megfizettek látogatásukkal. A felháborító ötletességnek azonban kétségtelenül rekordere a szalárdi végrehajtó, aki nem csinált kevesebbet, mint

4 ezer 602 lej adóhátralékért leszedette egy tekintélyes gazda házáról a cserepeket.

Az eset pontosan így történt: A biharmegyei Szalárdon Marosi Béla aljegyző 4 ezer 602 lej adóhátralékért

foglalást eszközölt Dulácsi István tekintélyes gazdálkodó lakásán. Többszöri felszólítás után pénteken megjelent emberével Dulácsinál, hogy elszállítsa a lefoglalt holmikat. Az ajtót zárva találta, mire nem sokat gondolkodott, létrát támasztott a tetőnek és emberével a ház összes tetőcserepeit leszedette, majd szerrel a község házára szállította az adózákmányt.

A tulzottan buzgó végrehajtó ellen Dulácsi István a nagyváradai ügyészségen feljelentést tett.

BINDO GALLI

a saarvidéki legfőbb szavazóbírósg olasz elnöke.

— Az országos razzia temesvári mérlege. Tudósítónk jelenti: A nagy razzia alkalmával a temesvári csendőrségben előállítottak összesen 452 egyént. Ezek közül visszatartottak 77-et. 56 nem temesvári illetőségű volt, nyolcat különböző hatóságok követték. Az elfogottak között volt két kommunista, két katonaszökevény és egy, aki nem jelentkezett katonai szolgálatra. Letartóztattak tíz prostituáltat is.

— Ha az inspektor ur vizsgál — a forgalom szünetelt. Kolozsvárról jelentik: Nagy izgalmat keltett Kolozsvárt pénteken délelőz az autóbusz forgalom szünetelése. Bukaresti felügyelő érkezett Kolozsvárra és a rendőrség közlekedési ügyosztályát vizsgálta felül. Rendőrökkel az összes forgalomban levő autóbuszokat a központi rendőrség elé tereltette, hogy meggyőződjék, eleget tettek-e a közlekedési rendszabályoknak. Az autóbustulajdonosok között nagy az elkeseredés, mert körülbelül 30 ezer lej kárt szenvedtek, a forgalom ugyanis éppen a déli órákban a legnagyobb. A tapintatlan bukaresti felügyelő intézkedése az utazókörzség körében is felháborodást keltett, mert sok utasnak a megváltott jegye kárba veszett és nem tudták útjukat folytatni.

— Temesváron virágnak a fák és másodsor terem az alma. Az utóbbi hetek feltünő meleg időjárása a Béga mellett virágborította a fűzfákat is. Az almafák és a földieper újra gyümölcsöt hoz.

— Kolozsvári hírek. Takács Péter, Gál János és Gál Ferenc rovtomultu egyének ellen a vizsgálóbíró elrendelte a 30 napos vizsgálati fogságot. Takács és a két Gál testvér 1931-ben a Discom-kocsi fosztották ki Kolozsvárt és néhány nappal ezelőtt kerültek rendőrkézre, razzia során. — Vasárnap délelőz a Román Operában propaganda előadást rendeznek az országfejlesztési kölcsön érdekében. Román Valér miniszter és Leezanu pénzügyi államtitkár is előadásokat tartanak. — A kolozsvári rendőrség négy férfit és két nőt tartóztattott le, mert a griviái elitáltak felmentése érdekében íveket köröztek aláírásra. A rendőrség a letartóztatottak nevét nem adta ki. — A kolozsvári ügyészségre szombat délelőz szállították be Mihalesik Antal györgyfalvai asztalosmestert és Csiki György asztalossegédet. Az országos razzia során a csendőrök házkutatást tartottak Mihalesiknál és segédjének kabátsebében több kommunista röpiratot találtak. Mihalesik Antalt, aki igazolta, hogy segédje alig néhány napja van nála alkalmazásban, a vizsgálóbíró elbocsátotta, míg az asztalossegéd letartóztatásban maradt.

MOST EGY FILMET TILTOTTAK BE ARADON

(Arad.) Az aradi rendőrség, amely a Bün és bünhődés betiltásával néhány nappal ezelőtt az emlékezetes kulturbaklövést követte el, újabb betiltással hallatt magáról. Ezúttal a város tulajdonában levő Central mozgó „Huszárok előre” című Gustav Fröhlich-darab előadását tiltották be váratlanul a magyar tiszturha miatt. Érdekes, hogy ez a film Erdély minden városában zavartalanul futott, csak éppen a betiltásokban alaposan belejött aradi rendőrség talált kifogásolni valót rajta.

Magyarországra szökött az aradi erdőigazgatóság sikkasztó pénztárosa

Arad, november 18. Vernica György, az aradi erdőigazgatóság sikkasztó pénztárosa, aki 657 ezer lejt emelt el a kasszából és nyomtalanul eltűnt, a rendőrség feltevése szerint Magyarországra szökött. Több tanu jelentkezett ugyanis, aki Vernicát a határ körül látta. A sikkasztó pénztárosnak szabályszerű utlevele nem volt és így valószínű, hogy tiltott uton lépte át a határt.

ABLAK

Svábhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

subalpin (430 méter) diétás gyógyintézet

Már heti 140 pengőért tökéletes szanatóriumi ellátást nyújt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vízkurával, fűtéssel együtt

A legideálisabb őszi-téli üdülőhely

Válási rekord:

12 házasságot bontottak fel szombaton a nagyváradai törvényszék egyetlen tanácsa előtt

Nagyvárad, november 18.

A nagyváradai törvényszék első tanácsa előtt szombaton délelőz szokatlanul zsúfolt volt a folyosó. Tizenkét válóper érdekelte és tanui vártak sorukra. Az eredmény: egyedülálló válási rekord Nagyváradon. A bíróság tizenkét esetben választotta el a házasségeket. És mindezt — egyetlen délelőz.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint délnyugati légáramlás mellett, az időjárás, főleg nyugat felé borús és esős. A hőmérséklet némileg csökken.

11 ezer 200 biharmegyei munkanélküli sürgös segélyt kér

Nagyvárad, november 18.

A nagyváradai szociáldemokraták pén-tek este népes gyűlést tartottak a körú-utcai Munkásotthonban. A gyűlés egyetlen tárgya a nagyváradai és biharmegyei munkanélküliek segélyezésének kérdése volt. Emlékiratot szerkesztettek, melyet már át is nyújtottak a megyefőnököknek és a polgármesternek. Az emlékiratban kéri, hogy a huszonnegyedik órában segítsenek a munkanélkülieken, akik közül sokan példátlan nyomorban vannak. — Mellékelték a társadalombiztosító hivatalos kimutatását is, amely szerint Nagyváradon és a megye területén 11 ezer 200 munkanélküli van jelenleg, akiknek nagy része segélyezésre szorul.

Statáriumot az egykező szülők ellen!

— köveelte Ravasz László református püspök

Budapest, november 18.

A dunamelléki református egyházkerület szombaton délelőz közgyűlésre ült össze, amelyen Ravasz László dr. püspök nagy beszédet mondott. Beszédében a püspök többek között élesen kikelt az egykerendszer ellen s követelte, hogy az egykező szülők ellen léptessenek élethe valóságos erkölcsi statáriumot. Hogy gyakorlatilag miként képzei az egyke elleni küzdelmet, azt a püspök nem fejtette ki beszédében.

Bukarestben összeomlott egy épülő ház állványa

Bukarest, november 18.

Szombaton reggel 9 órakor Bukarest központjában a Blanariu-utcában egy épülő ház állványa összeomlott és a rajta dolgozó munkások négyemeletnyi magasságból az uttestre zuhantak. A szerencsétlenül jártak valamennyien erdélyi magyarok. A szerencsétlenség során Máté Géza 53 éves kőműves és Vencel László 39 éves napszámos halálosan, Benik József 18 éves napszámos és egy munkás, kinek személynazonosságát nem lehetett megállapítani, könnyebben megsebesültek. A lezuhanó állvány óriási robajjal egyébként valóságos pánikot okozott a városnegyedben. Pillanatok alatt több száz főnyi embertömeg futott össze, azt hitték, hogy robbanás történt.

LÁSSUK NAGYSZALONTÁT!

SZERKESZETTE:
REMÉNYI SÁNDOR

A város nyakra-főre szerződik, s közben előszeretettel feledkezik meg polgárai érdekeiről

Nagyszalontán a város tulajdonát képező villanytelep éveken ezelőtt beszűntette a nappali áramszolgáltatást.

Nemcsak a rádióhallgatók kérelmezték többbizben a nappali áramszolgáltatást, de a gépekkel dolgozó iparosok is több ízben küldöttséget menesztettek a város vezetőségéhez. Az áramfogyasztók rámutattak úgy írásban, mint élő szóval, hogy a város a tulajdonában levő villanytelepet nem tekintheti szigorúan üzleti vállalkozásnak, hiszen azt az adófizetők kezserves filléreiből építették fel, így tehát nem csak a hasznát kell szem előtt tartania, hanem az áramfogyasztó közönség érdekét is.

A város vezetősége hosszú éveken keresztül szigorúan elzárkózott a nappali áramszolgáltatás alól, mivel a városnak egyetlen jól jövedelmező vállalkozása a villanytelep és annak a jövedelmét nem akarták a nappali áram kísérletével esetleg csorbitani.

A rádióhallgató közönség így kénytelen volt telepekszerűséket beszerezni, ha azt akarta, hogy a nappali műsort is élvezhesse.

Az év elején a város házikezelésbe vette malmát, amit villanyerőre rendeztetett be és közölte az áramfogyasztó közönséggel, hogy most már nappali áramot is szolgáltat a villanytelep. A rádiózók a nappali áramfogyasztás hírére gyorsan hálózati készüléket szereltek fel, mert az könnyebben kezelhető, olcsóbb kezelési költséggel is jár, mint a telepes rádió. Régi telepes készülékeiket pedig olcsó áron elkotyavetyélték.

Az elmúlt héten aztán a város bérbe adta a malmot. Az új bérlet sokallja a gépek villanyerővel való hajításának üzemeltetési és saját Diesel-motorját szereltette fel.

Erre a város vezetősége megszüntette a nappali áramszolgáltatást. Az iparosok, akiknek jórésze üzemét a nappali áramra való tekintetre átszereltette, most téphetik a hajukat. A rádióhallgatók körében is óriási zavart idézett elő a városnak ez az intézkedése, mert kénytelenek az olcsón eladott telepes készülékeik helyett most drága pénzen újakat vásárolni, ha nappal is hallgatni akarják a rádióműsort.

Magyar területre helyezik át a nagyszalontai határrendőrséget

Kölcsönös román-magyar megállapodás szerint a Nagyszalonta és Kőtegyán közötti határátlépés megkönnyítése céljából a vámvizsgálatot együttesen végzik a magyar és román vámhatóságok. Ebből a célból a Magyarországon levő Kőtegyáni határállomáson a román vámhivatalszere a magyar hatóságok megfelelő helyiséget bocsátanak rendelkezésre. Tervbe vették, hogy a nagyszalontai román határrendőrséget is a kőtegyáni határállomásra helyezik át, hogy az utlevélvizsgálat is együttesen történjék a magyar határrendőrséggel.

A kőtegyáni magyar határrendőrkapitány felettes hatóságától utasítást kapott, hogy a román nyelvet szóban és írásban minél hamarabb sajátítsa el, hogy a román kirendeltséggel a közös munkálkodásban minél jobban megértse egymást.

Ugy a vámhivatal, mint a határrendőrség részére ki vannak jelölve a megfelelő helyiségek.

Az együttműködést szeptember elsejére tervezte a román-magyar kölcsönös megállapodás, azonban már november közepét írjuk és még mindig külön-külön történik a vámvizsgálat. Állítólag a magyar hatóságok hivatalos átirata késlelteti a román határrendőrség és vámhivatal kőtegyáni áthelyezését.

A határállomáson átkelő utasok számára is van könyvbírságot fog jelenteni a közös vámvizsgálat és az utlevelek közös láttamazása.

Miért nem lesz Nagyszalontán tanácsválasztás?

Kovács Béla egyezkednék a magyar párttal

Néhány hét előtt a belügyminiszter kijelentette, hogy a községi tanácsválasztásokat rövidesen országsszerte megtartják. Jóleső örömet váltott ki Nagyszalontán is a belügyminiszter megnyugtató ígérete. Az időközi bizottság uralmát a hiszekegy polgár már csak átmeneti parancsuralomnak tekintette. Mi tagadás, Nagyszalontán sem a román, sem a magyar közvélemény nem busult az időközi bizottság remélt végöréin! Kovács Béláért és tanácsáért nem lelkesedik senki s ezért szívesen hittek a belügyminiszteri nyilatkozatnak. Régi természete az már az embernek, hogy a kellemes hírt szívesen elhiszi.

A Magyar Párt szalontai tagozatának elnöksége a belügyminiszter nyilatkozata alapján felkereste Kovács Bélát, az átmeneti bizottság elnökét és megkérdezte: Mikorára várható a közelgő tanácsválasztás?

Kovács Béla azonban öntelten vála-

szolt:

— Mihelyt a Magyar Párt paktumos listával felkeres, nyomban meglesz a községi tanácsválasztás.

A Magyar Párt vezetősége erre kijelentette, hogy a mai viszonyok mellett lehetetlen Nagyszalontán paktumos tárgyalásról beszélni.

Kovács Béla erre a nem várt kijelentésre egy pillanatig maga elé nézett, aztán bariton hangon s erőteljesen válaszolt:

— Már pedig a közvélemény — véleményem szerint — ezt kívánja.

— Tévedés van a dologban, polgármester ur, — mondta a Magyar Párt megbízottja. — A közvélemény jelenleg csak egyet akar és pedig azt, hogy az átmeneti bizottság minél hamarabb adja át a helyét a választott tanácsnak.

Igy tehát, legalább is Kovács Béla szerint, egyelőre szó sem lehet Nagyszalontán községi tanácsválasztásról.

Izgalmas versenyfutás az anyakönyvvezető és a „gólyanéní” között

Gyorsperetű házasság történt e héten Nagyszalontán. Az anyakönyvvezető és a „diszpenzációs” vőlegény versenyt futott a gólyával. Még szerencse, hogy a Rapid autóbussz menetrendszerű pontossággal érkezett meg Nagypáradról, ahonnan a diszpenzációt hozta magával a vőlegény. Pontosan 12 perccel hamarabb érkezett a menyasszonyi házhoz az anyakönyvvezető mint a kelepelő gólyamadár. A bába néni a másik szobában türelmellenkedett, amíg a házassági szertartást — természetesen a sürgelő körülményeket méltányolva — gyorslempóban elvégezte az anyakönyvvezető. Két perc alatt megtörtént a dolog és a család boldogan fellelékezett. Aztán az anyakönyvvezető átment a másik szobába, hogy iratait összecsomagolja. Természetesen, ahogy az anyakönyvvezető kilépett, besietett a gólya néni és pontosan 10 perc múlva megérkezett az „eredmény”. Minden mosoly fölősteges. Elvégre az a fontos, hogy a versenyfutásban az anyakönyvvezető lett a győztes teljes 12 perccel. Elvégre fordítva is történhetett volna.

Másnap jelentették az anyakönyvvezetőnek, hogy a fiatal menyecskének gyermeke született.

— Legalább fiú-e? — kérdezte az adalokat lejegyezve az anyakönyvvezető.

— Fiú, — mondotta boldog mosollyal

az újdonsült apa — fiú, még pedig kettő.

Ugyanis a korán kelepelő gólyamadár egyszerre kettőt hozott. Az anyakönyvvezető mosolygva jegyezte meg:

— Lehet, hogy a második másnak szánták, csak annyira sietett a gólyamadár, hogy azt is maguknál felejtette.

★

Egyébként minden attól függ, mi hol történik és mit, hogy bírálunk Nagyszalontai környékén van néhány olyan község, ahol a leányzó előbb 1—2 gyermeknek életet ad, mielőtt férjhez megy, hogy példával is „illusztrálja”, milyen gyermekáldás fog házasságukból születni. Természetesen a legény is a falu szegénye lenne, ha olyan lányt vesz el, akire legény még nem vetette szemét. Olyan lányt ezekben a községekben a rendes, jóra való legény nem vesz feleségül, hiszen rettenetes nagy hibája lehet az olyan lánynak, akit még nem kívánt meg férjhez.

Nagyszalontán már egész más az erkölcs. Itt erkölcsi törvények irányítják a tisztas polgári életet. Az erkölcsi törvényeknek pedig sorrendje van. Előbb az esküvő és aztán csak a keresztelés. Ez a fontos: a sorrend. Mert nagy szégyen a tisztas családra, ha a sorrendben változás történik. Már a sorrendi időköz nem olyan fontos. Amint a fenti példa is mutatja.

Ilyen aztán csak Nagyszalontának van!

Nagyszalontán most mindenki arról a leleményes vállalkozóról beszél, aki a Főtéren cipőátváltósalont nyit. Ez aztán igazi nagyszalontai „specialitás”. Egész Romániában, talán egész Európában nincs hasonló iparág. Ma az ötletek korszakát éljük. Ha nincs ötleted, pajtás, éhen halsz, de ha ötleted van és ha az csak egy parányira is bevalik, megalapozhatod életedet.

Ez a nagyszalontai cipőátváltó szalon is kitűnő vállalkozásnak bizonyul. Miért?

Nagyszalontán egy kisebb expedícióhoz hasonló felkészülést igényel az az ut, amit a mellékutak lakóinak meg kell tenniük, ha fel akarnak jutni a Főtérré. Veszedelemes dolgok ezek a nagyszalontai utak. A külvárosi polgártárs, ha ügyes-bajos dolgai elintézése végett a város szívébe igyekszik, könnyezve bucsuzik családjától. Nem tudja, hogyan fog a sok kátyún és gödörön, a sártengerrel takart vermeken és csapdákon keresztül meg egyszer hazatérni. A város vezetősége semmit sem tesz az utak jókarban tartásáért, sőt még az utak takarítását is teljesen elhanyagolja.

A fiatal lányok és csinos urinők, akik nem tudnak beletörődni abba, hogy sárba merült cipővel is lehet korzózni, eddig úgy oldották meg a fogas kérdést, hogy főtéri ismerősöknél cserélték át „sétacipőjüket”.

Egy ügyes vállalkozó most cipőátváltás céljára szalont nyit a Főtéren. Havi általánosan fizet az, aki tagja kíván lenni ennek a szalonnak. A szalon 2 szobából áll. Az egyik szobában apró szekrények állnak és minden tag külön szekrényecskét kap, ahol váltott cipőjét elhelyezheti. A szalontulajdonos gondoskodik a cipők rendszeres karbantartásáról és amíg a másik szobában a szolgál a cipőátváltásnál segítkezik — szól a rádió.

Természetesen egyelőre mosolygással fogadják Nagyszalontán a cipőátváltási szalon megnyitását, de a vállalkozó komoly képpel jegyzi a tagokat és amennyiben a város vezetősége nem gondoskodik az utcák tisztogatásáról, bátran állíthatjuk, hogy kitűnő üzleti vállalkozás lesz ez „Az Első Nagyszalontai Cipőátváltási Szalon”.

Nagyszalontai kulturlokmérője: a műkedvelői élet

A mezővárosok kulturéletét javarészt a műkedvelők lázas kulturversengése adja. Nagyszalontán minden erkölcsi testületnek megvan a maga kitűnően szervezett műkedvelő gárdája. Ezek a műkedvelő gárdák az őszi szezon beálltával kultur versengésre készülnek. Annakra áttűzsedett ambícióval dolgoznak, hogy előadásuk valóságos élmény a műkedvelésért lelkesedők számára. Annyi élet, szín, hangulat vibrál ilyenkor a tul zsúfolt nézőtérben, hogy ettől a melegségtől még fokozódik a tevékenykedési kedv s egyre újabb „művészeket” és „művésznőket” iktathatnak az egyesületek.

Nagyszalontán a különböző erkölcsi testületek gárdáin kívül megalakult a cigány műkedvelők egyesülete. Ennek az új egyesületnek tagjai jóformán még olvasni, írni sem tudnak, felolvasás útján tanulják be szerepeiket, de olyan meglepő teljesítményt mutatnak, hogy előadásukat a város intellektuális társadalmá is szívesen végignézi.

Különböző ref. ifjúsági egyesület karácsony másodnapjára a „Nebánt virág” című operettet próbálja Komor Emma rendezésében. A „Nebántvirág” főbb szereplői: Székely Klári, Szentmiklósi Manci, Szabó Juci, T. Balogh Lajcsi, Ligeti Pista, Szőke Imre.

A ref. nőszövetség vasárnaponként kitűnő kávédelutánokat rendez, műsoros előadásokkal kapcsolatosan. Balogh Jánosné urasszony lelkes és fáradságot nem kímélő munkája mindig szép anyagi és erkölcsi sikerrel jár a nőszövetség részére.

A ref. leányegylet már megtartotta kitűnően sikerült kulturális estélyét. Hunyadi Ica, a Leányegylet elnöknője olyan élménybe részesítette a hallgatókat, amilyenre csak ritkán adódik példa. Természetesen a kitűnően összeválogatott műsor szereplői is osztozkodnak a sikerben. Meg kell említenünk Arany Etust, Varga Irént, Balogh Arankát és Gavalér Lajos segédlelkészét, akik tudásuk legjavát adták az est sikeréhez.

A Dalegylet szilveszter estére készül. Kardos Ferenc irányítja az „előmunkálatokat”.

Kovács Béla „elréllizte” a szalontai liberális pártot

A politikai pártállás manapság igen ingadozó meggyőződésen alapszik. Gyakran előfordul, hogy egyik-másik ellenzéki pártból kisebb-nagyobb csoport az uralmon lévő pártak ajánlaja fel szolgálatait. Elvégre a husos fázékhöz közel állók számára mégis csak csurran-cseppen valami.

Nagyszalontán most megcsufolódtott ez a gyakorlatilag olyan kitűnően bevált elv. A liberális párt igen tekintélyes része cserben hagyta uralmon lévő pártját és a nemzeti parasztpárt zászlója alá szegődött. Nem annyira meggyőződésből, mint inkább a liberális párt nagyszalontai elnökének magatartása miatt.

A politikai átcsoportosulásnak igen érdekes előzménye van. Kovács Béla 1924-ben megszervezte Nagyszalontán a liberális párttagozatát és számottevő elvárásokat szerzett. Mindegyiket külön-külön arra a fogadalomra kötelezte, hogy a párt egyetlen közkeletűje sem fogja cserben hagyni őt az alatt az idő alatt, amíg a párt ellenében van. Mint később kiderült, Kovács Bélának csak addig volt nagy szüksége párthíveire, amíg azok vállán fel nem kerül a város élére. Aztán felfordulhat minden, mert az ő helyzetét tovább semmire veszélyeztetni. A liberális párt uralomrajtása idején a megyei tagozat széles szervező munkára készült Nagyszalontán is. Az ott élő román intellektuelleket is be akarta vonni a párt-szervezetbe, azonban ez a kísérlet eredménytelen maradt. Kovács Béla hívei ragaszkodtak ahhoz, hogy vezérük kerüljön a város élére, míg a román intellektuellek maguknak vindikálták ezt a jogot. A választásokra való tekintettel pártérdekből a nagyobb tábor képviselő Kovács Béla személye győzött.

Hiába tiltakozott a nagyszalontai román-ság, mégis Kovács Béla lett az átmeneti bizottság elnöke. A hűségesekek most már remélték, hogy lesz valami jutalmuk kitartásuknak.

Kovács Béla magatartása azonban hamar kiábrándította őket ebből a reménykedésből. Egy-kettőre új vizekre evezett. A párttagok kiábrándulva vezérükből, még az elmúlt nyáron kiléptek a pártból. És megtörtént, ami a politikai életben a legnagyobb ritkaság, otthagyták uralmon lévő pártjukat, az elmúlt napokban a nemzeti parasztpártnak ajánlották fel szolgálataikat. Suciu Aurél, a nemzeti parasztpárt szalontai tagozatának elnöke természetesen diadalmas győzelemnek tekinti a tömeges átcsoportosulást.

Pedig nem a nemzeti parasztpárt győzelme ez, hanem a Kovács Béla csatavesztése. Ez pedig nem ugyanaz.

K Ö Z G A Z D A S Á G

KONVERZIÓS TANÁCSADÓ

A rovatba tartozó megkereséseket
kérjük közvetlenül dr. Tanódy Endre
Bukarest, Str. Nifon 25 címre
küldeni!

A konverziós ráták fizetésénél felmerül a kamatszámítás kérdése. Sűrűn kapunk erre irányuló kérdéseket. Nem vállalkozhatunk arra, hogy egyes érdeklődők számára kamatszámításokat végezzünk és olvasóinkra tekintettel sem foglalhatjuk le a helyet más, elvi érdekességű közlések előtt. Ezért most általánosságban ismertetjük a kamatok megállapítására vonatkozó jogszabályokat. Mindenekelőtt megkülönböztetést kell tenni az u. n. „törvényes kamatok” és a „szerződéses” kamatok között. Ha a felek között nincs megállapodás, akkor a törvényes kamatokkal kell számítani. Ha a felek a kamatban megállapodtak, akkor ez a megállapodás irányadó. Ez a szerződéses kamat. De a törvény minden alkalommal hozzá teszi, hogy ez a megállapodás csak abban a mértékben érvényes, amelyet a kamattörvények megengednek. Ez a mérték nem ugyanolyan, mint a törvényes kamatnál, hanem magasabb.

Ismertve most már a kétféle kamatot, előbb a törvényes kamat magasságát ismertetjük különböző időszakokban, mert a törvényes kamatláb időnként változott. Ez a kamatláb nem határozott számban van megállapítva, hanem a Banca Națională mindenkori hivatalos kamatlábjának az alapján, vagyis azt is tudnunk kell, hogy melyik időpontban mennyi volt a bankkamatláb.

Ezek figyelembevételével most már közöljük a megfelelő adatokat:

1925. május 18-tól egészen 1932. április 2-ig a törvényes kamat 4 százalék a bankráta felett, polgári tartozásoknál és 6 százalék ugyan, ezen bankráta felett, kereskedelmi ügyekben. Megjegyzendő, hogy kereskedelmi természetű tartozások is konverzióba eshetnek, mert a konverzió alól nem a kereskedelmi tartozások vannak kivéve, hanem a „kereskedők tartozásai”, ami egészen mást jelent.

Ebben az időközben a Nemzeti Bank hivatalos kamatlába így változott:

1925. január 1-től 1929. május 2-ig 6 százalék, 1929. május 3-tól 1929. május 13-ig 8 százalék, 1929. május 14-től 1929. november 25-ig 9 és fél százalék, 1929. november 26-tól 1931. március 31-ig 9 százalék.

1931. április 2-ikától kezdve a törvényes kamat magassága 1 százalék polgári tartozásoknál és 2 százalék kereskedelmi tartozásoknál, ugyancsak a Nemzeti Bank kamatlába felett.

Ez a hivatalos kamatláb ettől az időponttól kezdve így alakul:

1931. április 1-től 1932. március 30-ig 8 százalék, 1932. március 31-től 1933. április 4-ig 7 százalék, 1933. április 5-től változatlanul 6 százalék egész a mai napig.

A kamatok csak az ismertetés teljessége kedvéért közöltük egészen a mai napig. Az érdekeltek tudják, hogy ezek a törvényes kamatok a konverziós tartozásoknál csak 1931. december 18-ig számíthatók, amely határnaptól kezdve a falusi konverzióba eső tartozások után 2 százalék, a városiak után 6 százalék és pedig 1934. április 7-ig. Ettől a naptól járó kamatok már bennfoglaltatnak a törlesztési részletekben.

Igy áll az u. n. „törvényes kamatok” kérdése.

A „szerződéses kamatok” felső határa az 1932. évi április 2-án kihirdetett kamattörvényben van meghatározva, de visszamenő hatállyal egészen 1929. február 7-ig.

Lényegben a törvény azt mondja ki, hogy a szerződéses kamat legfeljebb 6 százalékkal haladhatja meg a Nemzeti Bank kamatlábját. Ez a rendelkezés a törvény életbeléptetésétől számított hatállyal volt érvényes. Ellenben azok a kamatok, amelyek 1929. február 7-től a törvény életbeléptéséig (1932. április 2-ig) váltak esedékesekké, nem haladhatnak meg 18 százalékot.

Ez a törvény is módosult 1931. július 27-én, amely napon újabb kamattörvény lépett életbe és ez kimondta, hogy a szerződéses kamat nem lehet magasabb 14 százaléknál. Ez az utóbbi rendelkezés konverziós ügyekben csak ennek a második kamattörvénynek életbeléptetésétől 1931. december 18-ig terjedő időre alkalmazható, mert ettől a határnaptól kezdve már a konverziós törvény állapítja meg a kamatok, tekintet nélkül arra, hogy volt-e a felek között megegyezés, vagy sem, a kamatláb tekintetében.

Ezeknek a kamatrendelkezőknek ismeretével minden érdekelt fél könnyen kiszámíthatja, hogy milyen összegű kamatok kell tartozásához 1931. december 18-ig hozzászámítania.

A beérkező levelekből látjuk, hogy milyen

kamatszámításokat végeznek az adósok terhére, akik azokat nem tudják ellenőrizni. Az első itt következő üzenet mutatós példa lesz erre. Azonban — és ezt is általánosságban — izenjük az adósoknak, hogy ha most tulfizettek, az nem jelent jogvesztést a számukra. Nyilvánvaló, hogy a fizetés a konverziós törvény rendelkezései szerint történt, tehát ha a fizetett összegek számszerűleg nem felelnek meg a törvénynek, ezek a többletek előzetes fizetésnek tekintendők a következő rátára. És most álljon itt az épületes példa:

42.500-as jelige. Falusi konverziós adós váltóját utoljára rendezte 1931. augusztus 24-én. A helyes számítás a továbbiakban a következő: 1931. augusztus 24-től ugyanazon év december 18-ig jár 14 százalék. Egy évre ez a 14 százalék 5950 lej, egy harmad évre 1980 lej, vagyis 1931. december 18-án a 42.500 lej és ez a kamat összesen 44.480 lej. A 42.500 lej tőke után jár 1931. december 18-tól 1934. április 7-ig 2 százalék. Ez két egész év és egy harmad év, vagyis 4.7 százalékkal kell számolni, ami 1997 lej lesz ki. Ezt adjuk a fenti 44.480 lejhez és kapunk 46.477 lejt. Ehelyett — mint az adós írja — a bank 52.000 lejt hozott ki. Érdekes volna tudni, hogy milyen számítás alapján. A helyes számítás szerint az adósnak a tartozása a fenti 46.477 lej fele és ezen fele összeg után fizet november 15-én 2.5

százalékot.

N-gy S-r, Bibarcfalva. Ha adósa 20 kat. holdon felüli gazda és ha az Argetoianu törvénye alatt, az ott meghatározott időben bejelentéssel nem élt, akkor nincsen joga a konverzióra. Előző üzenetekben kifejtettem, hogy vitás a kérdés akkor, ha az adós igazolja, hogy abban az időben nem élhetett konverzióval, mert azon törvény szerint az nem illette meg, ellenben az új törvény szerint beleesik a konverzióba. Véleményem szerint erre is csak akkor hivatkozhatik, ha az új törvény által előírt időben megtette a bejelentést.

Nagy András, Székelyudvarhely. 1. Az adós konverzióba esik, mert a földet 1933-ban örökölte és ekkor úgy számít, mintha akkor szerzte volna, mint az örökhagyó. 2. Ez az adós is konverzió alá esik, mert ha a 20 holdon felüli adós annak idején bejelentéssel élt, úgy most konverzióra jogosult, még akkor is, ha egyik, vagy másik tartozását nem jelentette be. A bejelentetlen tartozásra is kiterjed a konverzió.

— A temesvári gabonapiacon az irányzat lanya. Buza 48 kg-os 385—390, árpa 280—285, Rozs 250, tengeri 140—145, őrlőképes tengeri 140—145, lucerna 57—58, heremag 26—27, tökmag 4.50, napraforgómag 2.60.

A máramarosi fapiacon nagy élénkség uralkodik

Gőzölt búkkdeszkára rendezkedtek be a faüzemek

Máramarossziget, november 18.

Ha azok az optimista jóslások, melyek a fakereskedelem konjunkturáját jövendölték, nem is váltak be teljesen, mégis a máramarosi fapiacon már hónapok óta változatlan élénkség mutatkozik.

Több Németország részére szállító exportcég vásárlásai révén a fa világpiacán márkát jelentő máramarosi fenyőanyag mellett értékesítési lehetőségek nyíltak a búkfa számára is, amelynek a termelésével éppen a kereslet hiánya miatt alig foglalkoztak az itteni termelő cégek.

A németországi export számára a gőzölt búkkdeszka lett a legkeresettebb cikk, amelyből tudvalevően olcsóbb butorokat készítenek a bútorgyárak és ennek megfelelően

a máramarosi fűrészüzemek legnagyobb része már berendezkedett gőzölt búkkdeszkának a feldolgozására.

A Visó mentén, ahol tudvalevően a legtöbb fűrészüzem van Máramarosban, négy faipari vállalat épített gőzkamarákat a gőzölt búk gyártására és ezekben szakadatlan, 10—12 órás üzem van.

Változatlanul kedvező kilátások vannak a puhafaszakmában is és annak elénkére, hogy a Caps óriási konkurrenciát jelent az itteni magánvállalatoknak, mégis az a helyzet, hogy

egész Máramaros megye területén nincs egyetlen fűrészüzem sem, ahol ne volna munka.

A puhafa Máramarostól elsősorban Magyarország piacára talál magának utat és ebben az irányban, ha csak a kormány nem gördít akadályokat az exportlehetőségek elé, változatlanul sok kihatása van az exportőröknek további üzletkötésekre.

A faipar fellendülése folytán lényegesen csökkent Máramarosban a munkanélküliek száma és emelkedtek a munkások bérei is.

Kis Közgazdasági Hírek

A ládadeszka exportjánál a CFR igazgatósága hozzájárult, amennyiben az áru Konstanca felé van irányítva, 1934. december elsejétől 1935. március elsejéig a kedvezményes 33-ik speciáltarifát díjtellel fizesse a vasuton. Ez a kedvezmény a gyalult ládadeszkára is vonatkozik.

Drágul a dió. Hivatalos közlés szerint a gyümölcsexport élénk keretek között folyik. Különösen almát és diót visznek ki külföldre. Az export következtében a dió ára 20 lejre emelkedett, sőt a minőségi dió ennél is drágább.

A szamosújvári „Mercur”-szeszgyár, amely a csődbejutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. érdekében tartozott, elárverezték. A gyárat a kolozsvári „Cota” szeszipari Rt. vette meg másfélmillió lejért.

A bukaresti olasz—román pamutfonóda, amelynek megalakulásáról beszámoltunk, 2.6 millió lejért telket vásárolt, amelyen tavasszal megkezdte gyártelepének felépítését.

A „Creditul Minier” román érdeklésű petroleumtársaság, mint ismeretes, Brazi községben hatalmas, modern finomítót épít, amelynek gépi berendezését 400 millió lejért a csehszlovákiai Brünn-Königsfelder Maschinenfabrik szállítja. Ennek a hatalmas hitelnek a fizetését most kezdte meg a „Creditul Minier”, amely az egész tartozást petroleummal egyenlíti ki.

A burdujeni argol—román bacongyár, amely speciálisan elkészített füstölt sertéshúst exportál, megállapodást kötött a földművelésügyi minisztériummal, amelynek értelmében a vállalat 10 millió kölcsönt kap a minisztériumtól.

REGATUL ROMÂNIEI

MINISTERUL FINANTELOR

Függelék

az 1934 évi 4 és fél % országfejlesztési kölcsön kibocsátásáról szóló prospektushoz.

Ezen kölcsön kibocsátási feltételei a következőképpen egészítettnek ki:

Jegyzések belföldi lejjel

Idegen alattvalók, jelenlegi vagy későbbi, a jegyzés lezárásáig letétbe helyezendő belföldi és külföldi lej-számlák tulajdonosai, úgy mint az 1932 évi devizatörvény 13. és 20. paragrafusában elő vannak írva, jegyezhetik ezen lejekkel az 1934 évi 4 és fél %-os Országfejlesztési kölcsönt.

Az ezen az alapon kiadandó kötvények ugyanúgy bemutatásra fognak szólni, mint a többiek, de egy megkülönböztető jellel lesznek ellátva. A román állam kötelezi magát, hogy a kötvények külföldi birtokosainak úgy az esedékes szelvények, valamint a kihuzott kötvények, prémiumok és nyeremények összegeit a tulajdonos illetőségi országának pénznemébe átszámítsa. Ez a kötelezettség a kötvényekre reá lesz vezetve.

Ugyancsak ezen kötvények a kiviteli tilalom alól fel lesznek oldva.

Az ilyen lejekkel való jegyzés a pénzügyminiszter rendelkezésével limitálható, vagy korlátozható.

kontingenztáji illetékekből. A kölcsönt 10 év alatt kell évi egymillió lejes részletekben visszafizetni és ennek ellenében a minisztérium 50 százalékos részesedést kap tíz éven át a vállalat nyereségéből.

A gyáripar természetben akarja kiadni részét a belföldi kölcsönből. Tárgyalások folynak egy körülbelül egymillió lejt értékű közszállítási, amelynek értékéből a kormány 25 százalékot készpénzben fizetné meg, hogy a gyáraknak legyen pénzük nyersanyagra, a többi pedig kölcsönkötvényekben. Különösen a regáti nagyipar nincs megelégedve ezzel az ajánlattal és arra hivatkozik, hogy a készpénzben fizetendő 25 százalék nem elég az egymillió értékű áru nyersanyagának megvételére.

A mővidéki vándorfakerekedelem kiküszöbölésére ismételt tárgyalások vannak folyamatban kolozsvári, váradi és bánási kereskedők között. Arról van szó, hogy 5 millió lej alaptőkével részvénytársaság alakuljon, amely a mővidéki kistermelők fáját összeszűszolja. Az új vállalatban, amelynek székhelyül Kolozsvárt szemelték ki, az eddigi tervek szerint mintegy 15-20 fakerekedő venne részt.

A bukaresti hó- és sárcipőgyár, amelyet a „Talpa”-bőrgyár tulajdonosai alapítottak, befejezés előtt áll és talán még ezen a télen megindul.

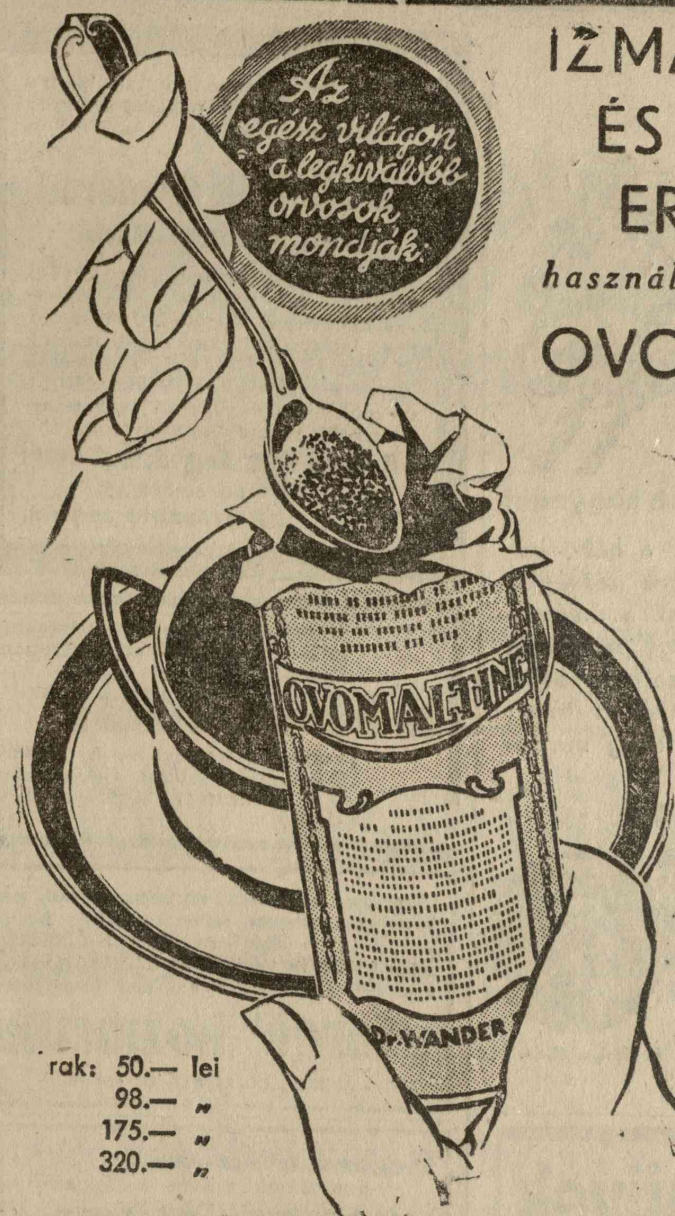
Kibővíti üzletkörét az Ageco cég. A bukaresti központtal bíró Ageco Rt. elhatározta, hogy a jövőben a gabonafélék és mindenfajta áru kivitelével és behozatalával is fog foglalkozni.

Egyetlen erdélyi, vagy kisebbségi tagja sincs az ipari és kereskedelmi véleményező tanácsoknak

Bukarest, november 18.

A különböző kormányténykedések során az utóbbi időben nyugtalanító következetességgel lehetett megállapítani az Erdély, illetve kisebbségellenes irányzatot. Mig eddig ez a tendencia inkább csak politikai téren nyilvánkozott meg, újabban a gazdasági jellegű intézkedéseknél is egyre gyakrabban és félremagyarázhatatlanul tapasztalható. Arról, hogy nem utolsó sorban ez a szándék húzódik meg, ha nem is bealottan, a munkásbiztosító pénztárak autonómiájának megnyirbálása mögött, már beszámoltunk. Most hasonló sérelem érte az erdélyi gyáriparat a minisztérium mellett létesített kereskedelemügyi és ipari tanácsadó bizottság kinevezésénél is. Annak ellenére, hogy a jelöléssel megbízott gazdasági érdekképviseletek több erdélyit is előterjesztettek, a minisztérium kizárólag regáti gyárosokat, illetve kereskedőket nevezett ki és még véletlenül sem akad a két tanácsadó szoro tagjai közt kisebbségi, holott az ország iparában és kereskedelmében a kisebbségek tagadatlanul jelentős szerepet töltenek be.

A kereskedelmi tanács tagjai Chr. Stăncovici, D. Niculescu-Ritz, Apostol Popa, Temistocle Alexandrescu, Th. V. Orghidan, mint a kereskedelmi kamarák szövetségének, a bukaresti kereskedelmi kamarának és a Sfatul Negustorescnek a delegátusai, valamint Victor Badulescu, T. Valuta-Chisinau, Vasile Marcu, Emil Brancovici, akiket a minisztérium nevezett ki. Az ipariügyi véleményező tanácsban Max Ausschnitt, Mihail Schapira, C. Orghidan, Lazar Margulies, C. Cassasovici, vesznek részt, mint az ipar delegátusai és N. P. Stefanescu, D. Mociornitza, C. R. Mircea és Costinescu mérnök, akiket a minisztérium nevezett ki.

IZMAI ÉS IDEGEI ERŐSÍTÉSÉRE használjon rendszeresen OVOMALTINET!

OVOMALTINE kellemes, üdítő íze miatt minden beteg és egészséges ember kedvelt tápszere.

OVOMALTINE megrövidíti a lábadozást és ezzel a betegség idejét: vissza szerzi a munkaképességet.

Szedjen reggel és délután 2-3 kávéskanál Ovomaltinet meleg tejben feloldva.

OVOMALTINE ne hiányozzon egyetlen háztartásból sem!

árak: 50.— lei
98.—
175.—
320.—

OVOMALTINE

A Dr. Wander üzemek készítménye

SPORT

Labdarugás

A VASARNAPI FUTBALL MŰSOR

Nemzeti bajnokság első osztály: Nagyvárad: NAC—Crisana, Temesvár: Ripensia—CFR, Arad: Gloria—Juventus, Kolozsvár: Universitatea—Unirea Tricolor, Bukarest: Romania—Venus.

Nemzeti bajnokság második osztály: Bukarest: Macabi—Victoria, Plojest: Sportul Studentesc—Tricolor, Petrozsény: Jiul—TMTE, Krajova: Ilsa—Rovine Grivita, Nagyvárad: Olimpia CFR—CFR, Kolozsvár: KAC—Keramika, Dicsőszentmárton: Stiela—HTV, Marosvásárhely: Mures—Piski CFR, Nagyszeben: Vitrometan—NSE, Braila, Dacia Unirea—Francio Română, Jasi: Textila—Unirea CFR.

Budapest: Ferencváros—Szeged, Újpest—Phöbus, Budai „11”—Soroksár, Káspert—III. kerület, Debrecen: Hungaria—Bocskai, Miskolc: Attila—Somogy.

Az olasz csapat kiméletlen játékmódorát éles szavakkal ítéli el az angol sajtó és ezzel kapcsolatban olaszellenes, sőt kontinensellenes hangulat alakult ki Londonban, úgyhogy a bécsi Austria angolai turája komoly veszélyben forog. Bécsi bajnoki eredmények. Két hétköznapi mérkőzés volt Bécsben: Admira—Wacker 8:1 és 5:0, Austria—Hakoah 2:1 és 2:1.

Ökölvívás

A MAGYAR ÖKÖLVÍVÓ VÁLOGATOTT GYŐZELME ÉS VERESÉGE CSEHSZLOVÁKIÁBAN

A magyar ökölvívó válogatott két mérkőzést vívott Csehszlovákiában.

Csehszlovákia—Magyarország 9:7. — Mérkőzés az ökölvívók középeurópai kupájáért. A magyar csapat vereségének

magyarázata: az osztrák ítélőbírók nem tudták mentesíteni magukat a példátlan hangossgal tüntető közönség hatása alól.

Magyar csapat—Pozsony válogatott 14:2. Fölényes győzelem.

POZSONY

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Irta: TAMASI ARON

Nem kellett sok idő s Gáspár bácsi ismét úgy állott velem szemben, mint a multkor. Haragjában azzal fenyegetett meg, hogy többet sem utmutatóm nem lesz, sem pedig székelv elnézőm, ha minden javamra kigondolt tervezetét elrontom s a tetejében még hamarabb hazajövök a munkából, mint ő, aki oda elvitt!

Magamban elismertem, hogy a közfelfogás neki adna igazat, de ha abban a percben Isten lehettem volna, vagy legalább olyan hatalmas ember, mint amilyen Atilla volt, akkor a közfelfogásnak jaja lett volna! Így azonban beláttam, hogy csak egy szegény és ismeretlen ember vagyok s hozzá még olyan nemzetbe való is, amely nemzetet Amerikában nem ismernek. Nyeltem egyet, de olyan keserűt, mint aki csak most temeti Atillát, az ő népének világhódító nagy királyát. Így azután így szóltam:

— Hát jól van, Gáspár bácsi! Borítsuk feledésbe a multat s vegyük elé ismét a jövőndőt. Vagyis mit tanácsol most már nekem?

— Én ismét azt tanácsolom, hogy tanulj valami mesterséget.

Láttam, hogy nem erősen változatos a tanács-adásban, de most nem akartam újból busítani, hanem azt mondtam:

— De mégis, miféle mesterséget?

— Akármiféle!

Sorravettük a mesterségeket, de nemcsak a nagyját, mint a multkor, hanem minden felfoghatót. Így érkeztünk el a

Nagy botrányt rendezett a közönség a temesvári kerületi ökölvívó bajnokságon, miért is úgy határoztak, hogy a bajnokság folytatását közönség nélküli üres terem előtt rendezik meg.

Jégfogokki

A nemzetközi jégfogokki szövetség elnöke a belga Paul Loigi bejelentette, hogy a tél folyamán ellátogat Bukarestbe, hogy személyesen győződjék meg a román jégfogokki sport nagy fejlődéséről.

motor-vezetés tudományához, melyre vonatkozólag azt találtam mondani:

— No, lássa-e, ez az egy nem volna rossz!

— Rendben van! — felelte Gáspár bácsi s örömben ráült az asztalra. — Töböt egy szót se beszéljünk, hanem holnap reggel kikeressünk egy hirdetést s el is viszlek mingyárt, hogy kezdjenek kioktatni. Néhány hét alatt úgy megtanulod a soffőrséget, hogy bátran kereshe-tünk valahol alkalmazást.

S csakugyan nem is beszélünk többet a motorvezetés tudományáról, csak éppen a hazaérkező Teréz néni avatott még belé a dologba. Ő is helyesnek találta, amit két férfiú már elvégezett s a napnag még hátralevő részében a házi békességet szolgáltuk.

Ha valaki másnap reggel hat órakor keresett volna, már ismét nem az ágyban talált volna meg, hanem az asztal mellett. Gáspár bácsi buzgón misézett a kiterített újság mellett, Teréz néni pedig reggeli pongyolában bámulta a legújabb soffőr megszületését. A hirdetésekben hiba nem volt, mert annyi „Auto-school” ajánlkozott az én kitanítómra, hogy az ember nem tudta, melyiket volna a legjobb választani. A „szabadság” szó édes hangzatossága miatt végül mégis úgy állapodtunk meg, hogy annál az iskolánál maradunk, amelyet egy bizonyos „Liberty Garage” hirdetett.

— Nosza, rajta! — mondta Gáspár bá-

csi s úgy ugrottunk fel, mint a jó katonák a trombitaszóra.

Délebedre most is magammal vittem az eleséget s magammal a munkásruhát is, hogy a szorgos tanulás közben bátrón tudhassak mocskolódni. Vidáman és nagy reményekkel indultunk el, de amikor láttam, hogy ugyanazon a helyen törek-szünk a földalatti vasúthoz, ahol a tegnap, a jóhúsu csordás állatok jutottak az eszembe, akkor rossz sejtelmek kezdtek csapkodni bennem a reményt. Erről azonban nem szóltam Gáspár bácsinak semmit, hanem derűsen lapultam a fergeteges vonatban s magam is inkább a földalatti hideg zugát hallgattam, mint a rossz szellemek sugdolózásait. Lassanként ülőhelyünk is támadt, mert egyidő mulva nagy fürtökben kezdtek kiszáll-dosni az emberek. Amikor odáig robog-tunk, ahol a föld alól elébujt a vonat, hogy a szabad világban száguldjon tovább, már csak kevesen voltak. Később már csak ketten maradtunk, de elég konokul, mert a végső állomásig nem szabadult tőlünk a vonat.

Itt jobbkéz felé egy széles és gyönyörű utat találtunk, amelyen halk és hirtelen sikongásokkal úgy suhantak az automobílok, mint valami nagy halak, amikor versenyt usznak a víz tetején. Mi is ezen az uton indultunk el, mégpedig a közepin, mivel az autók a két szélen futkoráztak. Itt-ott házakot láttunk, jórészt palotásokat, különben pedig szelíd domborlatu mezőket, melyeknek sem a buza, sem másféle termés hasznát nem vette, mert terméketlenül és kihálva szikkadtak a nagy hőségben. Amikor czírlátom és néztem kellett, nagyon elgondolkodtam azon, hogy micsoda különös nép is ez az ittvaló: óriási nagy várost épített, a házakot a felhőkig rakta, megduzzasztotta a szelidségükben jól éldé-gelő fényeket és a kismértékben felüldt munkát, ellenben az örök és teremnivá-gyó anyaföldet kitette a mostoha sora-nak és elfelejtette valósággal, mint a rossz gyermek az édesanyját!

Ahogy mendegéltünk az uton, elgondolkodtam ezen az elrugaskodáson, hogy a fejemet is csavargatni kezdtem.

— Mi nem tetszik? — kérdezte Gáspár bácsi.

(Folytatjuk.)

Csak eldörzsölni és a fájdalmak alább hagynak!

A reuma, az ischiás, a hát-, izületi- és az izomfájdalmak kétségbe ejthetik az embert. Mint a megváltás hat ezen esetekben egy pár csepp Sloan's Liniment! Milliő esetben vállolt be, biztos és azonnali hatása miatt az egész világ értékeli. Még ma tegyen egy próbát.

SLOANS Liniment

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Egy üveg ára 60 Lel.

Népszinművek műkedvelői előadásokra

Csermely: Borsos pogácsa	Lei 30
Csermely: Egy barázdá, egy csók	36
Peczely: Ködmönke	30
Ngulasz: Károlykának csizma kék	48
Jós Ferenc: Ha férfi vagy, légy férfi	51
Fallinus: Nani	48
Illyésné: Gyűtüs Zsido	60
Illyésné: Nánai bíró lánya	60
Illyésné: Minden jó, ha a vége jó	66
Illyésné: Bokros uram	85
Illyésné: Ne jársz a csókkal	75
R. Papp: Bandi gulyás	75
R. Papp: Birtok	72
Sándor P.: Hiba van a kréta körül	95

A felsoroltakon kívül is igen nagy választék van.

Portó 10 lej. — Az összeg előzetes beutalása ellenében szállítja a

Brassói Lapok Könyvostálya

CULBERTSON

A Kontrakt Bridzs második kék könyve

Utálással a „Pesti iskola” eltéréseire Magyarra átdolgozta: KENÉDI SÁNDOR.

A 330 oldalas könyv ára 108.— Lei

Kapható a **Brassói Lapok Könyvostályában**
Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Le a kalappal! — Ez teljesítmény!

Ingelen Oktoden Super, a bécsi rádióipar mesteralkotása.
Belmont Super, az amerikai rádiótechnika csodája.
Szavatolt nappali és tengerentúli garanciai vételi aszszolult szelektív — erősítő, nemes hang, a legkényesebb igényt is kielégíti.

Kedvező fizetési feltételek!

Rádió „NOVY” Brassó, Rózsater 19.

Tisztelettel tudatjuk a mélyen tisztelt közönséggel, hogy tejtermékeinket teljes tej, vaj, tejszín, tejfőlt tehéntúró, ezután a

Malom-utca 1 sz. alatti

ujjonnan megnyílt tejüzletben is

eladásra bocsátjuk. Termékeink, melyek tisztítva, pasztörizálva mindig, frissen, a tejszövetkezetből szállítanak, önmagukat ajánlják

Teljes tisztelettel:

Tejgazdasági szövetkezet, Brassó.

FIÓKOK: Porond tér 1 szám, Arvaház-utca 4 sz., Fekete utca 17 sz., Weiss Mihály utca 16 sz., Vasut utca 34 sz., Malom-utca 1 sz. és Közép u 33 sz.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett jó édesanya, nagymama, sógornő és rokon

özv. Balogh Sándorné
szül. Pozsonyi Mária

életének 79-ik. özvegyiségének 17-ik évében. t. hó 6-án, hosszas szenvedés után lelkét visszaadta teremtőjének. Drága halottunk földi maradványait t. hó 18-án d. u. 4 órakor fogjuk a gyászháztól Podului Grid 1 sz. alól, a bolonyai római kat. temetőbe örök nyugalomra kísélni.

Adj Uram örök nyugalommal neki!

Brassó, 1934 november 17

A gyászoló család.

Gyárvállalat divatárú üzletekben jól bevezetett, elsőrangú garancia-képes

képviselőt

keres az Erdélyi rajon részére Ajánlatokat „First Class” jellegű alatt a brassói kiadóhivatal továbbít

Ráncos, szeplős, mitesszeres, pattanásos arcok teljes kiemelése új módszerrel — **Kellemetlen hajszálak, szemölcsök végleges kiirtása** villany-nyal. — Forduljon bizalommal intézetemhez.

„Margó” kozmetika

Brassó, Buzasor 7. II. emelet

Elegáns télikabátok, kosztümök szövet- és selyemruhák

„MARGARET” SZALONBAN,

Brassó, Piața Libertății 10 I. emelet (Luther sörcsarnok felett) **Szolid árak!**

10 kgr. fával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja: **SZÁNTÓ D. ÉS FIA, ORADEA**

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket. Képviselet: Thomas, Scheerer & Galtz Vasudvar, Brassó.

MOLNÁR-JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése. Legújabb 3. évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144.— LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

ARCOSA
kizárólagos

női felöltők és ruhák

áruháza.

Állandó nagy választék legújabb francia és angol modellekben.

Gyermekek- és női felöltők különböző szövetekből, különféle szőrmézéssel.

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő délutáni- és estélyi ruhák.

Arcosa

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33 (Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

Doktor BUTT szanatóriuma tüdőbetegeknek megnyílt

750 m. magasságban a tenger színe felett felséges, por- és füstmentes fekvésben. Mindenfajta tüdőbetegségnek alkalmas.

Nyáron és télen nyitva. Szerény árak. Érdeklődők forduljanak: Doktor Butt szanatóriumhoz, Brassó, Str. Mărășeniilor (Arvaház-utca) 27 sz. Telefon 631.

Veszek régi aranyat és ezüstöt, fizetem a legmagasabb árakat, becserélem új áru ellenében

Brassó, Kapu-utca 28.

Óras — arany — optikai műhely.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Vesünk kicselezett gőzkazánokat (töröttet is) Eisner és Tritsch Brassó. 16110

Eladó: 110 voltos 2.2 Kwatos dinamó és 5 HP benzínmotor. Cim: Koczka, Mercurea-Ciuc. 1612

Fajalmát, válogatott, téli eltartásra mázsánként 700 lejért szállít Palkó, Sängeorgul de Pădureni. 16132

Jólbevezetett textil és rövid-áruüzlet forgalmas mezőváros főterén elköltözés miatt átadó. Cim 16017 sz. alatt a kiadóban.

Kisebb könyvnyomdát keresek megvételre. Ajánlatot Toma Aurél, Déva kérek. 16210

Allást keres

Allást változtatna fiatal kötszerészegéd a szakma minden ágában jártas. Bernáth trafik Oradea, Str. Cantemir 35. 16174

Önállóan dolgozó fiatal cukrászegéd állást keres. Bertalan Satulung (Hosszufalu) 1435 jud. Brașov. 16209

Allást nyer

Némi garanciával rendelkező ügyes elárúsító(nő) román, magyar nyelvismerettel, azonnalra felvesz Hotel Predeal Brașov. 16207

Vegyes

Virágkötészetre rövid idő alatt olesón kitanítom. Cim 16179 szám alatt a brassói kiadóban.

Gallérokat, keményinget, férfi- és nőruhákat szépen szakszertűen mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regală 6. 277-b

Bukarest

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel 12—2, 5—8-ig. Vasárnap 9—10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34—11.

Minden magyar könyvujdonosság a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, București, Cal. Victoriei 5. 258-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsá, kitűnő minőségű elsőosztályú áru, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S.A. București, Calea Plevnei 159 (Lessel gyár). Telefon 3—80—45.

Társat keresek modern cosmétikai szalonhoz, nagy ismerettségű, rendelkező hölgyet. Főke, szakmai tudás, nem szükséges. Levelet „Nagy ismeretkör” jellegűre a bukaresti kiadóba. 211104-b

Több évi gyakorlattal bíró perfekt szabászó állást keres, az esti órákban szabni tanít. Érdeklődni lehet Str. Epurcanu 26 Alsó urnál. 211117-b

Havi 40 lejért minden magyar könyvujdonosságot elolvashat a bukaresti magyar kölesönkönyvtárban. (Pasajul Imobiliari. Telefonpalatával szemben.) 211116-b

Elegáns butorozott szobák különbejáratú, teljes komforttal, fürdőszobával, központban jól szituált urnak kiadó. Str. Lutherana 21 Scarad. B. Földszint bal. 211114-b

A HAZICUKRASZAI KEZELŐKÖNYVE. Krékné kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb rübb és a legkülönlegesebb készítéseket mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ára félévesen kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Előnyös árakon.

Sp. rherdek, fehérék vagy fekete, emailrozottak és belga kályhák

„GLORIA”

KÁLYHAGYÁR

Bukarest Str. Florilor 30

Kérje díjtalan árjegyzékünket.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Brașov.